

*Púť na počesť sviatku Usnutia Presvätej Bohorodičky
zo Sabinova do Lutiny*

*Púť na počesť sviatku Sťatia hlavy sv. Jána Krstiteľa
zo Stropkova do Ladomírovej*

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

ЗАПОВІТ
св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXVII/2021 ISSN 0139-9012

10/2021

*Kňazská chirotonia Nikolaja Pružinského v Kaplnke sv. Jána Teológa
v PKS PU v Prešove*

*Kňazská chirotonia Milana Petriska v Kaplnke sv. Jána Teológa
v PKS PU v Prešove*

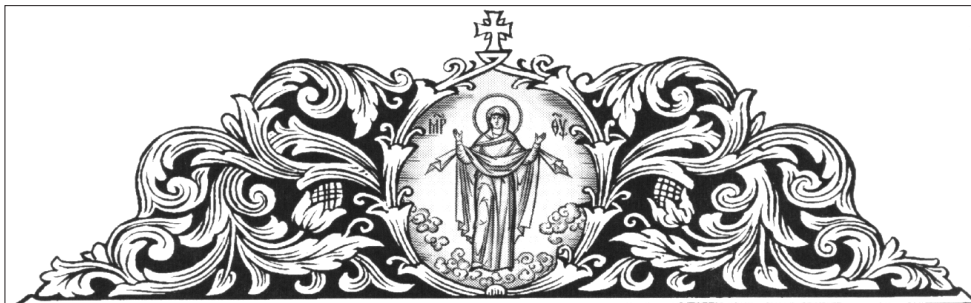

*Chirotesia na hypodiakona Viliama Fencika v pravoslávnom chráme
Usnutia Presvätej Bohorodičky v Nižnej Rybnici*

*Púť na počesť sviatku Usnutia Presvätej Bohorodičky
z Klokočova do Nižnej Rybnice*

Pokrov Presvätej Bohorodičky

Úcta k Presvätej Bohorodičke ako ochrankyni kresťanského ľudu je veľmi živá najmä v slovanských národoch. **Presväta Bohorodička bola v nebesiach korunovaná Svojím Synom za Kráľovnú nebies** (Caricu nebesuju) a od tohto času sa prihovára za nás u Svojho Syna Bohočloveka Isusa Christa. Takúto záštitu a ochranu chce mať každý človek, rodina, aj každý kresťanský národ. Tento sviatok je pre nás príležitosťou, aby sme prejavili Presvätej Bohorodičke svoju lásku a vďačnosť.

Kedy a ako vznikol sviatok Pokrov Presvätej Bohorodičky v Pravoslávnej cirkvi? Tento sviatok nevznikol medzi Slovanmi, ale v gréckom (byzantskom) Konštantinopole. Traduje sa, že keď počas vlády byzantského cisára Leva Múdrego v roku 911 bol obliehaný nepriateľmi Konštantinopol, obyvatelia hlavného mesta sa modlili a prosili o pomoc a záchranu mesta Isusa Christa a Bohorodičku. Stalo sa to 1./14. októbra 911 v chráme Presvätej Bohorodičky počas celonočného bdenia. Práve v tomto chráme sa uchovávalo rúcho Presvätej Bohorodičky, jej plášť a pás. Skoro ráno okolo 4. hod medzi modliacimi sa ľuďmi bol istý svätý Andrej Jurodivý (bol slovanského pôvodu) so svojím žiakom Epifanom. Títo uprostred zástupu jasne uvideli Presvätú Bohorodičku, ako vchádza cez cárske dvere obklopená vznešeným sprievodom. Sprava a zľava ju svojimi rukami podopierali sv. Ján Krstiteľ a sv. evanjelista Ján Teológ. Okrem nich ju sprevádzal nespočetný zástup svätých... Keď sa zástup dostal k ambonu, sv. Andrej sa obrátil k svojmu učeníkovi Epifánovi a spýtal sa ho: „**Vidíš Vládkyňu a Paniu?**“ On odpovedal: „**Áno, vidím, môj duchovný otec.**“ Pred ich očami sa Bohorodička modlila, pričom jej stekali slzy po tvári. Po skončení modlitby vstúpila do svätyne, kde sa znova začala modliť za ľud, ktorý ju obklopoval. Potom si zložila žiarivý plášť, s veľkou vznešenosťou ho rozprestrela nad celým chrámom a prítomným ľuďom. Tí z prítomných ľudí, čo boli hodní uvidieť tieto neobyčajné veci, značný čas na to hľadeli a celé vnútro chrámu ožarovala božská sláva. Chýr o tomto zázračnom zjavení sa rýchlo rozšíril po celom Konštantinopole a potom do celého kresťanského sveta.

Tento obraz Bohorodičky ako ochrankyne je základom vnímania Márie, ktorá prijíma do svojho srdca všetky naše trápenia, utrpenia či bolesti. V priebehu stáročí ľudia videli a cítili jej ochranu a vnímali ju svojím duchovným zrakom. Nachádzali v nej útechu a pomoc. Oslava Bohorodičky ako ochrankyne kresťanov bola spočiatku iba miestnym sviatkom v Byzancii. Sviatok sa začal neskôr sláviť aj medzi Slovanmi. Cirkevnoslovanský pojem Pokrov je doslovným prekladom gréckeho slova **sképé** (ochrana, obrana, útočisko). Bohorodička

sa modlila v slzách nielen pred tisíc rokmi, ale modlí sa aj dnes, vždy a všade, až do konca vekov. Jej ochranný plášť prikrýva nielen tých, ktorí vtedy boli prítomní v chráme, ale celý ľudský rod. Nad celým svetom a aj nad nami hriešnikmi sa tkvie ochranný plášť Božej Matky.

Presvätá Bohorodička nám sprostredkúva kontakt medzi zemou a nebom. Vynáša naše modlitby k trónu Božej slávy. **Bohorodička je k ľudskému rodu vždy láskavá, milosrdná, odpúšťajúca a pomáhajúca.** Je tou, ktorá v časoch našej núdze je nám nablízko, aby nám poslúžila príhovorom u svojho Syna. Na zlobu sveta a hriechy ľudstva odpovedá Božia Matka láskou a slzami. Na potvrdenie vyššie napísaných slov uvedieme pozoruhodný liturgický text sviatku, ktorý pravoslávni veriaci na litiji veľkej večernej spievajú (stíchira, hlas 2.): **„Preporučuju vsich Carícu Prečistuju Dívu, sošedšesja vírniji dnés ublažím – Máter Christá Bóha; prísno bo k Sýnu rúci milostívno prostirájjet, Júže i predívnyj Andrej vidí na vzdúsi, čestnym Svojim pokróvom lúdi pokrývujúščuju, i Toj umílno vozopijím: Rádusja, Pokróve i Zastuplěnjije, i Spasěnjije dušám nášym.“** (Najčistejšiu Kráľovnú všetkých a Prečistú Pannu, my, ktorí sme sa zišli dnes, uctievame ako Matku Christa Boha; lebo vždy spína Svoje ruky k Synovi. Tú, ktorú videl predívny Andrej vo vzduchu, ako svojím ochranným plášťom prikrýva ľudí; Tej vrúcne spievame: Raduj sa Ochrana, Zášťita i Zastúpenie aj Spasenie našich duší).

-SHB-

Svet a život vo svete

Lepšie, a neporovnateľne lepšie, je byť milovaným od jediného Boha, než od celého sveta. **(Sv. Tichon Zadonský)**

Ľudia sú podobní mračnám, ktoré so zmenou vetra poletujú vo vzduchu sem a tam. **(Sv. Vasilij Velký)**

POKROV PRESVÄTEJ BOHORODIČKY **(O ikone sviatku)**

Hoci sviatok Pokrova (Ochrany, Záštiny) Presvätej Bohorodičky nepatrí medzi dvanásť najväčších cirkevných sviatkov, najmä v Pravoslávnej cirkvi v slovanskom prostredí sa teší mimoriadnej obľube kvôli veľkej úcte k Božej Matke.

Ikonografia i obsah tohto sviatku vychádza z historickej udalosti. V desiatom storočí boli Byzantínci napadnutí Saracénmi a hrozil pád samotného hlavného mesta Konštantínopolu – Carihradu. Saracéni boli moslimovia a veľmi nenávideli kresťanov. Mestá, ktoré sa im dostali do rúk, zničili do základov a obyvateľstvo vzali do otroctva. Svojím počtom prevyšovali Byzantíncov. Byzantínci boli plní hrôzy a strachu, keď videli pred múrmi hlavného mesta zúrivého nepriateľa, boli vojensky slabí, avšak neboli slabí vo viere a v nádeji na Boha. Práve vtedy, počas obliehania, sa obyvatelia hlavného mesta poberali do významného Vlachernského chrámu na vsenočné bdenie, aby tu vrúcne prosili Kráľa neba i zeme a Jeho Prečistú Matku o oslobodenie z rúk nepriateľa.

V chráme bol prítomný aj cisár Lev Múdry, cisárovná Zoja a množstvo veriacich. Bol tu aj blažený Andrej Jurodivý, pôvodom Rus, a jeho žiak blažený Epifan. Pred koncom vsenočného bdenia, o štvrtej hodine ráno, blažený Andrej v modlitebnom nadšení dvíha oči hore a vidí: Božia Matka sa vznáša vo vzduchu medzi anjelmi, prorokmi, apoštolmi a inými svätými a modlí sa za spásu celého sveta, ktorý súčasne pokrýva svojím omoforom. Blažený Andrej v zbožnom prekvapení ukázal na videnie žiakovi Epifanovi a spýtal sa ho: „**Vidíš, brat môj, Kráľovnú všetkých, ako sa modlí za spásu tohto sveta?**“ „**Vidím** – odpovedá Epifan – **vidím a som naplnený úžasom.**“ Ráno sa správa o tejto udalosti rozniesla po celom hlavnom meste. Všetci boli veľmi oduševnení, keď sa dozvedeli, že sa samotná Božia Matka za nich modlí. Onedlho bol nepriateľ zahnaný od múrov hlavného mesta.

Presvätá Bohorodička svojím vznešeným omoforom pokrýva každú kresťanskú dušu. **Bohoslužba sviatku Pokrova je zasvätená zjaveniu a objasneniu uctievania Bohorodičky ako Zástankyne a Orodovníčky za svet**, ako silnej Ochrankyne tohto sveta i ako duchovného streda zjednocujúceho okolo seba Cirkev. S najväčšou hĺbkou a plnosťou sú všetky tieto stránky uctievania Bohorodičky vyjadrené v bohoslužobných piesňach sviatku – v tropare a kondaku. Tropar sviatku vyzdvihuje predovšetkým samotnú ideu Pokrova Bohorodičky nad svetom a modlitebnú spojitosť s Ňou v pozemskej Cirkvi. Kondak hovorí o Bohorodičke predovšetkým ako o nebeskej Kráľovnej a vyjadruje jej spojitosť s nebeskou Cirkvou.

V bohoslužbe Pokrova je jedna zvláštnosť, ktorá prešla aj do ikonografie sviatku. V živote sv. Andreja sa hovorí, že Bohorodička roztiahla nad modliacimi sa prikryvku, ktorú si dala dole zo svojej hlavy. **No na väčšine ikon Pokrova sa Bohorodička zobrazuje s pokrytou hlavou – maforionom a v rukách drží biskupský – archijerejský omofor. Omofor ako znak archijerejskej služby Christa Spasiteľa**, ktorý drží na svojich rukách Bohorodička, nám pripomína jej zástupníctvo a orodovníctvo pred jej

Synom. Aj v bohoslužbe Pokrova stojí pred duchovným zrakom modliacich sa nielen ako Ochrankyňa hriešneho sveta, ale aj ako Orodovnička za svet pred svojím Synom.

Archijerejský omofor symbolizuje zblúdilú ovečku, ktorú Isus Christos našiel a položil si ju na ramená, aby ju priniesol svojmu Nebeskému Otcovi. Bohorodička prestiera svoj omofor nielen nad svetom, ale ho aj modlitebne pozdvihuje ku Christovi. Preto sa aj v bohoslužbe Pokrova neraz hovorí o tom, že **Bohorodička prestiera svoje ruky k svojmu Synovi.** Modlitebne pozdvižené ruky Bohorodičky ku Christovi vidíme aj na mnohých starých ikonách Pokrova. Omofor na týchto ikonách nedrží sama Bohorodička, ale prisluhujúci anjeli. Tieto modlitebné zobrazenia nás vedú k hlbokej myšlienke služby, ktorá je vyjadrená v pravoslávnom uctievaní a slávení Bohorodičky.

Zároveň s bohoslužbou sviatku má veľký význam pre pochopenie jeho duchovného zmyslu tiež ikonografia. Sviatok Pokrova Bohorodičky bol jedným z najviac uctievaných na starej Rusi. Preto nie je udivujúce to, že tu nachádzame veľké množstvo posvätných ikon, ktoré patria do epochy rozkvetu ruskej ikonografie. Ikonopisci z Vladimíra a Suzdaľu, z Novgorodu a Moskvy v priebehu piatich storočí svojím oduševnením a modlitbou vytvárali mnoho ikon sviatku Pokrova. Mnohé z týchto ikon predstavujú nielen veľkú umeleckú hodnotu, ale poskytujú bohatý materiál aj pre odhalenie obsahovej a teologickej stránky sviatku. Najstaršie zobrazenie Pokrova sa nachádza vo Vlacherskom chráme (Konštantínopol). Táto ikona mohla mať vplyv na ikonopiscov Rusi a istotne prebrala určitý vplyv byzantského ikonopisectva. Už sme poukázali, že jedna zo základných ideí, ktorá dostala priestor v bohoslužbe Pokrova, je idea zástupníctva a modlitebného orodovania Bohorodičky za svet. Táto idea, blízka aj byzantským teológom a ikonopiscom, dostala svoje vyjadrenie aj v ikonách, freskách a mozaikách zobrazujúcich Bohorodičku s modlitebne pozdviženými rukami (napr. tzv. Bohorodička Oranta).

O tomto modlitebnom orodovníctve Presvätej Bohorodičky za svet prepodobný Teodor Studita v jednom zo svojich poučení na sviatok Usnutia hovorí: „Jej sväté ruky, ktoré nosili Boha, sú teraz za nás prestreté k Božiemu prestolu, na Zemi zostal jej zástupca – obraz Bohorodičky, ktorého existencia je podobná Mesiacu, ktorý v noci osvecuje Slnko.“ Ťažko povedať, či mal prepodobný Teodor pred očami nejakú ikonu Bohorodičky, v každom prípade podáva veľmi presný opis ikonografického typu Oranty, veľmi rozšíreného v byzantskom ikonopisectve 9.–10. storočia. Bohorodička Oranta sa najčastejšie zobrazovala na freskách a mozaikách skrášľujúcich steny a najmä oltárnu apsidu byzantských chrámov. Nástenným a oltárnym zobrazeniam Bohorodičky Oranty sa v cirkevnom vedomí pravoslávnej Byzancie urobilo viacero rozličných symbolických objasnení, ktoré mali vplyv na ďalšie rozvíjanie ikonografických kompozícií. Nástenné zobrazenia modliacej sa Bohorodičky v niektorých prípadoch pomenovali „Neporušenou stenou“, alebo „Stenou Kráľovstva“. Takéto pomenovania sú zvyčajne späté so zachovávajúcou sa zbožnou pamäťou na skutky orodovania a ochrany Bohorodičky v časoch vojenských útrap. Zobrazenie Oranty na oltárnych apsidách alebo v kupolách chrámov sa spájalo so zobrazením Christa Pantokrátora. Z Byzancie

prenikali fresky a mozaiky Oranty ako aj ikony „Neporušenej steny“ a ostatné typy s nimi späté v jeden kompozičný celok zobrazovania do rozpisov chrámu iných krajín, v prvom rade do krajín slovanských.

Obzvlášť zaujímavé je pre nás mozaikové zobrazenie Bohorodičky Oranty z apsidy Kyjevsko-Sofijského chrámu (11. stor.). Toto zobrazenie mohlo predstavovať bezprostredný vplyv ikonografie sviatku Pokrova. Spätosť tejto byzantskej ikonografie so sofijskou oltárnou Bohorodičkou je úplne jasné. Stačí si spomenúť, že v celom rade ikon Pokrova a osobitne Novgorodskej školy, Bohorodička nedrží omofor, ale je zobrazená s modlitebne zdvihnutými rukami, pričom stojí na oblakoch nad cárskymi dverami nízkej oltárnej priehrady. Postava Bohorodičky stojacej s modlitebne zdvihnutými rukami na podklade žiariaceho zlata apsidy, panuje v chráme spolu so zobrazením Christa Pantokrátora umiestneného v kupole, pred ktorým Ona modlitebne oroduje za odpustenie ľudských hriechov. Christos, umiestnený na najvyššom mieste v chráme, vládne nad celým jeho priestranstvom. V tomto kyjevskom chráme sú vyjadrené všetky základné elementy, ktoré časom vošli do ikonografickej kompozície sviatku Pokrova a môžeme povedať, že Kyjevsko-Sofijské mozaiky sa veľmi približujú k prvej časti videnia svätého Andreja.

Na rozdiel od tohto kyjevského zobrazenia sú ikony Pokrova, najmä tie, ktoré boli napísané v 15. storočí a ktoré pochádzali z Novgorodskej školy, preniknuté duchovnou radosťou, ktorá naplňa bohoslužbu Pokrova a prameňom ktorej je viera v ochranu Bohorodičky a modlitebná spätosť medzi Cirkvou pozemskou a nebeskou, ktorú spája práve táto ochrana Bohorodičky. Preto, aby sme poukázali, ako túto ideu chápali novgorodskí ikonopisci, podrobnejšie objasníme ikonu Novgorodskej školy z 15. storočia, ktorá sa momentálne nachádza v moskovskej Tretiakovskej galérii.

Prvé, čo upúta našu pozornosť, je architektonický charakter celkovej kompozície ikony. Akoby bola písaná do obrazu chrámu. Samotné priestranstvo chrámu je oblúkmi rozdelené na tri časti, zakončené polkruhovými klenbami. Horizontálne je chrámové priestranstvo rozdelené dlhou a širokou stuhou omoforu, ktorý držia dvaja anjeli, na dve nerovnaké časti. Je tu širšia centrálna časť ohraničená stĺpmi a stropom stredného

oblúka, v ktorej vidíme iba dve postavy vystihujúce kompozičný a duchovný základ ikony. Sú to postavy Presvätej Bohorodičky a Isusa Christa. Bohorodička je umiestnená v strede ikony. Stojí na oblaku umiestnenom nad samotnými cárskymi dverami nízkej oltárnej priehrady. Bohorodička akoby vyšla z apsidy a modlitebne vystiera ruky ku Christovi, ktorý je zobrazený nad prestretým omoforom. Neobyčajná umelecká harmónia týchto dvoch postáv najviac vrcholí v ich zdvihnutých rukách. Ruky Bohorodičky sú modlitebne zdvihnuté k Spasiteľovi, Jej dlane smerujú hore, akoby prijímali požehnanie a blahodať od svojho Syna. Na druhej strane, jemne pootočené palce jej rúk ukazujú na omofor, ktorý sa rozprestiera nad modliacimi sa, ale zároveň je povznášaný Bohorodičkou smerom ku Christovi. Ruky Isusa Christa sú obrátené, požehnáva nimi svoju Cirkev a týmto požehnaním odpovedá na modlitbu svojej Prečistej Matky.

Uvedieme ešte jeden detail strednej časti ikony. Pozemská Cirkev sa tu nachádza nielen pod Pokrovom – omoforom, ktorý sa rozprestiera nad hlavou Prečistej Devy, ale aj pod Pokrovom – oblakom, na ktorom Bohorodička stojí. Duchovný význam tejto časti ikony môže byť vyjadrený jedným slovom – blahodať. Bohorodičku tu vidíme nielen ako milostivú orodovníčku za svet, ale aj samotného Christa nie ako hrozného Sudcu – Pantokrátora, ako Ho zvyčajne zobrazovali byzantskí ikonopisci, ale plného milosti odpovedajúceho na modlitby svojej Matky. Kompozícia ikony Pokrova je viditeľne rozdielna od mozaík Sofijského chrámu. Aj v zobrazení nebeskej Cirkvi – anjelov a svätých, ktorí sa nachádzajú v bočných oblúkoch chrámu. Títo všetci akoby smerovali k Bohorodičke. K nej je nasmerovaný aj z oboch strán symetrický rozmach krídel dvoch anjelov, ktorí držia omofor. Bohorodička sa tu vyníma nielen ako Orodovníčka a Ochrankyňa hriešneho sveta, ale aj ako radosť všetkého tvorstva. Táto idea všeobecnej radosti tvorí základ pravoslávneho uctievania Bohorodičky.

Presvätája Bohoródice, spasí nás!

Protodiakon Ján Husár

AKO SA SPRÁVAŤ K ĽUĎOM

Buďte k sebe navzájom láskaví a milosrdní, navzájom si odpúšťajte, ako aj vám odpustil Boh v Christovi. (**Ef 4, 32**)

Ku každému človeku sa chovaj jednoducho bez ľsti, ako k sebe samému. A tak, ako sa k nemu prejavuješ navonok, prejavuj sa aj vo svojom vnútri. A to, čo mu hovoríš svojím jazykom, malo by byť aj v tvojom srdci. Ku každému buď láskavý, a láskavým nech je aj tvoje srdce. Lebo láskavé chovanie bez láskavého srdca je pokrytectvom a ľstivosťou. Tomu sa vyhýbaj. (**Sv. Tichon Zadonský**)

Aj slepému, aj malomocnému, aj duševne chorému, aj doččaťu, aj zločincovi, aj pohanovi preukáž úctu ako Božiemu obrazu. Nech ťa nezaujímajú ich choroby a nedostatky. Pozeraj sa, aby si nemal nedostatky v láske. (**Sv. Ignatij Brjančaninov**)

Vo vzťahu k ľuďom nepripúšťaj príliš veľkú voľnosť. Ku každému človeku sa chovaj tak, akoby si sa s ním stretol prvý raz. (**Igumen Nikon (Vorobjov)**)

Viera Kanaánskej ženy (K tematike 17. nedele po Päťdesiatnici)

Z Evanjelia podľa sv. apoštola Matúša (15, 21-28) sa dozvedáme o tom, ako Isus Christos sa odobral do okolia Týru a Sidonu. Tu vyšla istá kanaánska žena z toho kraja a kričala: „**Zmiluj sa nado mnou, Pane, syn Dávidov! Dcéru mi hrozne trápi démon.**“ Ale on jej nepovedal ani slovo. Jeho učeníci pristúpili k nemu a prosili ho: „**Pošli ju preč, lebo kričí za nami.**“ Odpovedal im: „**Som poslaný iba k ovciam strateným z domu Izraela.**“ Ona však prišla, poklonila sa mu a povedala: „**Pane, pomôž mi!**“ On jej odpovedal: „**Nie je dobré vziať chlieb deťom a hodiť ho šteňatám.**“ A ona povedala: „**Áno, Pane, ale aj šteňatá jedia odrobinky, ktoré padajú zo stola ich pánov.**“ Vtedy jej Ježiš povedal: „**Žena, veľká je tvoja viera! Nech sa ti stane, ako si želáš.**“ A od tej hodiny jej dcéra ozdravela.

Na svete bolo a je veľa ľudí s rôznymi chorobami. Ešte viac je však zdravých. **Dar zdravia považujú ľudia za samozrejmosť** a niekedy aj za svoju zásluhu ako dôsledok správneho životného štýlu, správneho stravovania, alebo aktívneho odpočinku. Zdravie nevidia ako Boží dar a preto nie sú zaň Bohu vďační. Neďakujú za nové ráno, za nový deň... Mnohých ani len nenapadne Bohu ďakovať, ak sa im dobre vedie.

Len čo sa Isus Christos ocitol v spomínanom kraji, vošiel do domu, aby sa nikto o ňom nedozvedel. Prichádza za ním kanaánska žena, pohanka. Židia sa s Kanaáncami bežne nestretávali, preto táto žena prejavila veľkú odvahu a vieru. Zvoláva na Isusa silným hlasom: „**Zmiluj sa nado mnou, Synu Dávidov!**“ Verila že Isus je divotvorca, zaslúbený Mesiaš a dokáže jej dcéru uzdraviť z posadnutosti, oslobodiť z moci zlého ducha. Skúška jej viery bola zároveň aj skúškou viery samotných apoštolov. Neskôr bude totiž práve ich povinnosťou nielen v Jeruzaleme medzi Židmi, ale aj v pohanských končinách hlásať Evanjelium. Ako to urobia? A ako to máme urobiť aj my dnes? To je otázka, ktorá aj dnes v Cirkvi aktuálna a dôležitá. Isus pripomína, že On sám „**je poslaný k strateným dieťkam (ovciam) domu izraelského.**“ Jeho úlohou je ísť do Jeruzalema. Až potom, keď sa tam udejú rozhodujúce udalosti pre spásu sveta, pôjdu Jeho učeníci s tým istým Božím posolstvom k deťom Jeruzalema a odtiaľ cez Samáriu až do posledných končín zeme.

Obraz dávania odrobínok chleba psom je vzatý z každodenného života. Znamená, že hlavná starostlivosť pána domu je venovaná deťom, ktoré nemôže dávať na úroveň psov. Preto aj táto žena nadväzuje na slová Spasiteľa a hovorí: „**Áno, Pane!**“ je to tak ako hovoríš, „**ale aj šteňatá jedia z odrobín, ktoré padajú zo stola pánov.**“ Slovo „šteňa“ neprijíma ako urážku, ale ako dôvod, že aj ona je Božie stvorenie a túži tiež okúsiť Božiu blahodať. Tu pohanská žena

vyznáva, že Božia blahodať a Božia vôľa je, aby všetci ľudia bez rozdielu boli spasení. V prosbe ženy kanaanky je vidieť dôležitý znak pravej viery, ktorá očakáva pomoc a spásu jedine od Božieho Syna Isusa Christa. Takúto vieru Isus Christos ako vtedy, tak aj dnes odmeňuje a posilňuje prostredníctvom svojho milosrdenstva.

Drahí bratia a sestry v Christu. Z tohto rozhovoru ženy kanaanky a Isusa Christa, jej vzťahu k Christo-

vi a skúšky jej viery sa učme aj my. Prosme vytrvalo o Božiu pomoc Isusa Christa bez akéhokoľvek pochybovania. Očakávajme Jeho pomoc v každom čase a vo všetkých našich telesných i duchovných potrebách. Viera sama osebe ešte neprináša spásu. Tá sa prejavuje prostredníctvom vzťahu k Isusovi Christovi, cez našu spoluprácu s Ním a Jeho s nami. Dôverujme preto Božej blahodati a zotrvávajme v pravej viere v Isusa ako Vykupiteľa a Spasiteľa sveta. Takúto vieru Isus hľadal, hľadá a bude hľadať medzi ľuďmi až do svojho druhého príchodu.

Jerej Ivo Ozimanič

Slovo k 18. nedeli po Päťdesiatnici - O zázračnom rybolove a povolaní prvých apoštolov

Dnešné Evanjelium (Lk 5,1-11) nám ponúka Lukášovo rozprávanie o povolaní prvých apoštolov. Išlo o rybárov sv. Šimona – Petra a jeho brata Ondreja, ako aj ich rybárskych spoločníkov Jakuba a Jána Zebedeových, s ktorými lovili ryby tak, že ťahali sieť napätú na oboch susediacich loďkách a zachytávali do nej ryby. Bol to efektívnejší rybolov, než keby každá loďka lovila sama, pretože sieť mohli rozvinúť na väčšiu šírku vody. Isus ich vidí na brehu Galilejského jazera ako si spolu s ostatnými rybármi dávajú do poriadku siete. Nachádza Petra unaveného a sklamaného, lebo predošlú noc nič neulovili. Isus Petra prekvapí niečím, čo nečakal. Nastúpi na jeho loď a poprosí ho, aby odrazil trochu od brehu, lebo chce k ľuďom hovoriť odtiaľto. Bolo tam množstvo ľudí, tlačili sa na Isusa a tak Ho vlastne tlačili k jazeru do vody. Isus Christos sa usadí do Šimonovej loďky a učí zástup, ktorý sa zhromaždil na brehu. Isusove slová však otvoria k dôvere aj srdce Šimona. Christos podnikne ďalší neočakávaný krok a povie mu: **„Zatiahni na hlbinu a spustite siete na lov“**. Šimon odpovedá s istou námietkou: **„Učiteľ, celú noc sme sa namáhali, a nič sme nechytli...“** Ako skúsený rybár, mohol dodať: „Ak sme nedokázali nič chytiť v noci, o to menej niečo ulovíme cez deň, kedy sa ryby pred páľavou slnka uchylujú bližšie ku dnu“. Lenže Šimon hovorí: **„... ale na Tvoje slovo spustíme siete“**. Je to odpoveď viery, ktorú sme povolaní dávať aj my. Je to postoj odovzdania sa Christovi, ktorý je žiadaný od každého, najmä od tých, ktorí vykonávajú osobitné úlohy v Cirkvi. Petrova poslušnosť vo viere prináša

mimoriadny výsledok: „**Len čo to urobili, chytli také množstvo rýb, až sa im siete trhali**“. Ide teda o zázračný rybolov ako znamenie moci Isusovho slova. Isus Christos takto koná Svoj zázračný rybolov s každým jedným z nás. Žiada od nás, aby mohol nastúpiť na loďku nášho života a aby sme spoločne s ním mohli vyraziť na nové more silnej viery, ktoré sa ukáže bohaté na „úlovky“ požehnaného kresťanského života. Jeho pozvanie vyraziť na širé more medzi ľudí našej doby, aby sme mohli byť hodnotnými svedkami Jeho dobroty a milosrdenstva, dáva zmysel nášmu kresťanskému životu a vôbec našej ľudskej existencii, ktorá sa dnes často obmedzuje iba na samu seba. Niekedy môžeme na toto pozvanie zareagovať s prekvapením a zostať voči nemu v rozpakoch a nerozhodní, možno ho aj odmietnuť z dôvodu pocitu vlastnej malosti a nedostatočnosti. Aj Peter po neuveriteľnom rybolove hovorí Isusovi: „**Odiď odo mňa, Pane, lebo som hriešny človek**“. Aká nádherná je táto pokorná modlitba: „Pane, odiď odo mňa, lebo som človek hriešny“. Tu si treba pripomenúť Sväte Písmo Starého Zákona, konkrétne Knihu proroka Izaiáša. Tu sa hovorí o povolani proroka Izaiáša a jeho uvedomení si vlastnej hriešnosti (Iz 6,3-8). Každý kresťan je povinný sa usilovať o dokonalosť a prosiť Boha, aby ho očisťoval od hriechov. Aj Šimon, vedomý si svojej nehodnosti a hriešnosti, hovorí toto uznanie hriechov na kolenách pred Tým, v ktorom už rozpoznal svojho „Pána“. Isus ho povzbudzuje: „**Neboj sa, od teraz budeš loviť už ľudí**“.

Boh, ak mu veríme, oslobodzuje nás od hriechov, od našej uzavretosti a nesmelosti. Ten najväčší zázrak, ktorý Christos uskutočnil pre Šimona a ostatných rybárov neboli ani tak plné siete rýb, ako to, že im pomohol nestať sa obeťami vlastného sklamaní a sklúčenosti, aj keď sa človeku nedarí. Otvoril ich tomu, aby sa stali ohlasovateľmi a svedkami Jeho slova a Božieho kráľovstva. A odpoveď učeníkov bola okamžite pohotová a rozhodná: „**I vytiahli lode na breh, všetko zanechali a nasledovali Ho**“.

Nech aj nám Presvätá Bohorodička Panna Mária, ako žiarivý príklad ochoty úplne sa podvoliť Božej vôli, pomáha vnímať čaro Hospodinovho pozvania a oroduje za nás pred svojim Synom Isusom Christom, aby sme boli schopní prispieť k šíreniu viery v Boha a lásky medzi ľuďmi.

-SHB-

ZO ŽIVOTA A MYŠLIENOK SVÄTÉHO JOZEFA HESYCHASTU (VI.)

Hľadanie učiteľa modlitby

Prvé roky po príchode na Svätú horu bol František dost zarmútený, pretože zistil, že v tých časoch väčšina otcov na Athose sa uspokojila iba s účasťou na bohoslužbách a ručnými prácami. V tom čase spravidla otcovia pripisovali veľký význam hlavne ručným prácam a bolo veľmi náročné nájsť na Svätej hore otca, ktorý by praktizoval a učil noetickú modlitbu (noetickej modlitbe –

sústredenie sa na jedinú myšlienku v podobe Isusovej modlitby - sa venovali hlavne niptickí otcovia, ktorí zanechali svedectvo o spôsobe a metóde modlitby napríklad aj v diele Filokalía). I keď sa našlo niekoľko otcov, ktorí sa ukryli pred svetom do modlitby, každý z nich Františkovi povedal, že učiteľa, či skôr sprievodcovia noetickej modlitbou zmizli.

Prirodzene, na Svätej hore boli aj ľudia, ktorí radi učili ostatných, no iba slovami založenými na znalosti kníh, rovnako ako na iných miestach kresťanského sveta. Žiaľ, len zriedka by však boli skutočným príkladom evanjelia počas svojho života. Starec Jozef neskôr povedal: **„Kázanie je také ľahké. Je to ako hádzanie skál z vrcholu vysokej zvonice. Praktizovať to, čo hlásaš, je na druhej strane také ťažké. Je to ako vytiahnuť tieto skaly späť na vrchol zvonice.“** Napriek tomu sa František plný zápalu nevzdával. Utekal do „divočiny“ (rozumej pusté miesta) a do jaskýň, kde počul, že žili niektorí duchovní ľudia - askéti a pustovníci a stále hľadal, či možno títo učiteľa nie sú ukrytí a ostatní si ich nevšimli. Akoby o sebe neskôr napísal: **„Hľadali sme, kričali sme, plakali. Nebol ani jeden kopec alebo trhlina, ktorou sme prešli pri hľadaní neomylného učiteľa modlitby, ktorý by počul slová života, nie len nečinné a márne reči... Hľadal som, kde je tam život, kde by som mohol prospieť svojej duši.“**

František si uvedomil, že aj svätí sa učili a že jeho hlad po duchovných slovách s praxou a teóriou sa už začal. Samozrejme, existovalo veľké množstvo silných a dynamických mníchov, ale veľmi málo učiteľov, či skôr sprievodcov modlitbou. František nehľadal len toho, kto vo svojom živote praktizoval modlitbu, ale aj skúseného sprievodcu, ktorý by ho bezpečne viedol k nájdeniu blahodate a nasýteniu čistou modlitbou. Pochopil, že nestačí nájsť len učiteľa, ktorý má blahodať, ale sprievodcu, ktorý je zároveň schopný nasmerovať ostatných, aby našli blahodať. Táto vedomosť je veľmi vážna pre každého záujemcu o mníšsky život.

Napriek usilovnému hľadaniu František nikdy nenašiel veľkého askétu, ktorý by bol jeho starcom. Pravda, našiel niekoľko askétov, ktorí jedli iba raz denne, ale nejedli len zeleninu. Našiel iba jedného askétu, ktorý sa postil do deviatej hodinky (rozumej do cca 15-tej

hodiny dňa, alebo tiež neskôr ako 3 hodiny pred západom slnka). Telesná askéza je síce len jedným z aspektov duchovného boja, ale na základe tohto jedného aspektu je možné predpokladať celkovú duchovnú horlivosť človeka, pretože ten, kto horlí v materiálnych veciach, je horlivý aj v duchovných záležitostiach.

František sa preto chcel uistiť, že skôr než sa definitívne podriadi poslušnosti, starec, ktorého si vyberie, mu bude schopný poskytnúť život v modlitbe. Keď sa po rokoch sám stal starcom, odhalil svojmu duchovnému dieťaťu, ktoré bolo pustovníkom, tieto myšlienky:

„Svätí Otcovia, ktorí nás učia zachovávať poslušnosť ako najvyššiu z cností, čím človek napodobňuje samotného Isusa, robia tak s jediným cieľom – prostredníctvom poslušnosti nám chcú pomôcť očistiť sa od rôznych vášní namyslenosti a zmierlivosti s vlastnou vôľou, aby sme získali Božiu blahodať (milosť). Ale keď sa blahodať stiahne, aby tá vyskúšala, starec ako iná blahodať ťa podporí a poskytne ti vodítko zo svojej vlastnej praktickej skúsenosti. Zahrieva tvoju horlivosť do tej miery, že vďaka Božej blahodati a modlitbám tvojho starca aj ty si oslobodený od zápasu. Potom ťa Božia blahodať pozdvihne a upevní a náš sladký Isus ti zverí svoje vzácne poklady ako tomu, ktorý sa zdokonalil. Neexistuje iný účel, než aby sa človek podriadil poslušnosti. Dnes si však každý myslí, že prijme žiaka-poslušníka, aby ho naučil remeslu, aby zarábal peniaze, alebo aby kopal jeho vinicu, alebo aby sa stal obchodníkom a aby urobil z neho dediča svojho domu alebo svojho obchodu alebo čohokoľvek iného, čo má. Netvrdíme, aby sme nerobili nevyhnutné veci. Avšak hlavný účel, ktorým sa poslušník pripája k starcovi a je mu úplne poslušný, je tento: starec, ktorý horí Christovou láskou, prenáša (odovzdáva) bohatstvo svojich cností. Poslušník si zasa užíva bohatú blahodať od svojho duchovného otca, pretože prerušuje vlastnú vôľu a má dokonalé sebazaprenie a poslušnosť. Potom podľa potreby dokončí všetky domáce práce.“

Prevládajúca ľahkovážnosť, či skôr ľahostajnosť, s ktorou sa na Athose František prvé roky stretol, zranila jeho mladé srdce, pretože nenašiel to, po čom jeho duša túžila. Spomínajúc po mnohých rokoch neskôr napísal, ako sa mu točí hlava pri spomienke na slzy a bolesť v duši, na plač vo dne a v noci, pretože nenašiel Svätú Horu takú, akú ju opisovali svätí. Napriek tomu nezostal sedieť v nečinnosti. Pokračoval v hľadaní a obchádzaní celého Athosu, krok za krokom v nádeji, že nájde skutočného askétu, človeka schopného učiť noetickú prácu s praxou a teóriou... (Pokračovanie)

ThDr. Pavol Kochan, PhD.

Použitá literatúra:

Kolektív autorov. 2013. My Elder Joseph the Hesychast. Florence, Arizona: Saint Anthony's Greek Orthodox Monastery, 2013. 705 s. ISBN 0-9667000-8-2.

Anonym. 2009. Elder Joseph the Hesychast and Cave-dweller (+1959). (online). [cit. 14.07.2021]. Dostupné z: <http://full-of-grace-and-truth.blogspot.com/2009/08/elder-joseph-hesychast-and-cave-dweller.html>.

Εφραίμ Φιλοθεΐτου, γέροντος. 2020. Ο Όσιος Γέροντας μου Ιωσήφ ο Ησυχαστής. Ιερά Μονή Αγίου Αντωνίου Αριζόνας (USA). 464 s. ISBN 978-960-930580-8.

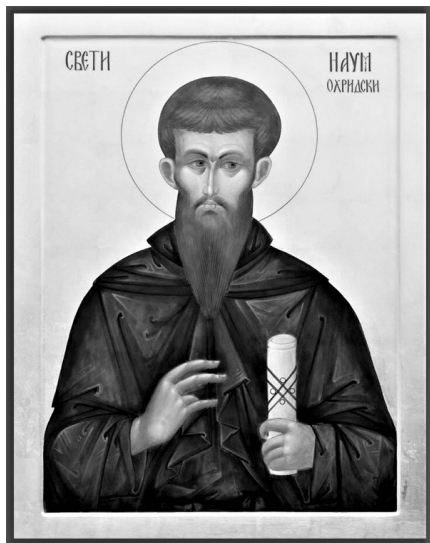
SVÄTÝ APOŠTOLOM ROVNÝ NAUM, PRESBYTER OCHRIDSKÝ
(*830, +910)

*(Jeho pamiatka sa oslavuje 23. decembra / 5. januára; 20. júna / 3. júla;
v počte Sedmopočetníkov 27. júla / 9. augusta).*

Svätý apoštolom rovný Naum bol pôvodom zrejme Bulhar, podľa tradície najmladší z učeníkov svätých Cyrila a Metoda. Jeho meno pred prijatím mníšskeho postrihu, ktorý prijal najneskôr v roku 885, je neznáme. Niekedy v zimných mesiacoch rokov 867-868 prijal v Ríme rukopoloženie od pápeža Hadriána II. najprv na diakona, potom na kňaza. V období rokov 863-885 bol súčasťou cyrilo-metodskej misie, kde plnil úlohy misijného a prekladateľského charakteru.

Svätý Naum bol spolupracovníkom svätiteľa Klimenta Ochridského, spoločne s ktorým získal pomenovanie „noví Mojžiš a Áron“. Spolu s Angelárom ich Frankovia zatkli a vsadili do žalára, ktorého múry sa Božím zásahom zatriasli, väzňom padali okovy z rúk a oni mohli slobodne opustiť miesto svojho väznenia. Aj potom putovali spoločne až do Bulharska, no keď sa Kliment vybral na juhozápad krajiny, Naum zostal vo vtedajšom hlavnom meste Pliska. Horlivo pokračoval v misijnom úsilí svojich učiteľov a priniesol neoceniteľný vklad do rozvoja kultúry a písomníctva Slovanov. Venoval sa zostavovaniu bohoslužobných textov a kníh pre cirkevnú výučbu. Založil tu Slovanšú knižnú školu, ktorá bola neskôr presídlená do nového hlavného mesta Preslav (r. 893), a teda vošla do histórie pod názvom „Preslavská“. Tu sa zaoberal prekladmi diel svätých Otcov do slovanského jazyka, hlavne Atanáza Veľkého, Vasila Veľkého, Jána Zlatoústeho, Cyrila Alexandrijského, ale aj ďalších. Je tak isto považovaný za autora kánonu svätému apoštolovi Andrejovi Prvozvanému.

Keď Kliment prijal biskupskú službu v Ochride (r. 893-894), svätý Naum pokračoval v misijnej činnosti v oblasti Kutmičevica s centrom v meste Devol, no okolo r. 900 sa presídlil do monastiera blízko Ochridu, kde pokračoval v príprave duchovenstva. Okolo r. 905 zbudoval na južnom brehu Ochridského jazera Archanjelský monasťier, ktorý sa stal na nasledujúce storočia útočiskom a prameňom posily pre mnohých biednych i zranených. Keďže bol múdрым radcom, strohým askétom, divotvorcom a modlitebníkom, zhromažďovalo sa okolo neho veľké množstvo mníchov.

Monastier v česť archanjelov Michala a Gabriela (dnes sv. Nauma) sa stal ešte za jeho života akousi „univerzitou“, lebo práve tu sa na svoje budúce pôsobenie pripravovali mnísi – misionári. Na tomto mieste duchovne zápasil 10 rokov. Neustále sa namáhal pri prepise a preklade kníh do slovanského jazyka, hlavne z gréčtiny.

Svätý Naum zosnul 23. decembra roku 910 a bol pochovaný v ním založenom monasteri, kde sa jeho ostatky nachádzajú do dnešných dní. Pri divotvorných ostatkoch svätého Nauma sa stále dejú zázraky, obzvlášť sú to zázračné uzdravenia z ťažkých chorôb, obzvlášť duševných porúch.

Spracoval: **Jerej Mgr. Peter Dobřík**

MEDZI NEBOM A ZEMOU (III.)

Existuje mnoho ľudí, ktorí neveria v Boha. Takíto ľudia, samozrejme, neveria ani to, že v Eucharistii je skutočný a živý Christos. Kedysi žil jednoduchý kozák, ktorý už bol starý. Viedol veľmi čistý, spravodlivý život a vyznačoval sa mimoriadnou pokorou. Jeho viera bola jednoduchá a tichá. Z celého srdca veril, že Christos je Boží Syn a tiež veril vo Svätú Eucharistiu. Boh ho odmenil za jeho jednoduchú a čistú vieru.

Raz bol tento kozák požiadaný jedným kňazom, aby mu pomohol pri slúžení svätej Liturgie. Keď kozák stál v oltárnej časti chrámu, bol poctený výnimočným videním. Keď rozduchával uhliek v kadidle, zrazu sa mu zdalo, že zablikal jasný blesk a spadol do čaše. Potom sa z čaše zdvihol plameň a začal sa pohybovať po oltárnej časti. Keď kňaz vzal čašu do rúk, aby rozdával sväté prijímanie, zo všetkých strán ho obklopili plamene a potom sa ten istý oheň rozniesol po celom chráme. Nikoho však nespálil, pretože bol ako perlivá voda z potoka alebo ako rosa. Keď však kozák videl, že kňaz prijíma do svojho vnútra plameň, jeho tvár sa zmenila. Po bohoslužbe s veľkým dojatím povedal kňazovi, čo videl počas svätého prijímania. Od tohto dňa, vždy keď bola bohoslužba s prijímaním, ktorá sa nazýva **svätá Liturgia**, tento kozák videl všetko rovnaké, t.j. ako oheň - **Christos zostupuje do čaše ako blesk a ako plameň pokrýva všetkých modliacich sa**. Tiež videl aj to, ako kňaz pije oheň z čaše. Starý kozák s radujúcim sa srdcom vždy pozoroval čo sa deje a oslavoval Boha. Videl, ako Isus Christos zostúpil z neba k nemu a ku všetkým, ktorí boli v chráme. Sväté Písmo hovorí, že náš Boh je oheň. Iba pre veriacich je tento oheň svetlom a životom a pre neveriacich je spaľujúcim ohňom, zvlášť, keď títo ľudia žijú zle. Potom ich vlastné svedomie páli ako rozžeravené uhlie. Boh ich informuje prostredníctvom ich svedomia: vy žijete zle, nesprávne a nečestne. **Svätá Eu-**

charistia nie je len chlieb a víno, ale samotný Christos - Boh. Po prijímaní sa Boh s nami spája a stávame sa mu podobnými: čistými, úprimnými, jednoduchými a milujúcimi všetkých.

V jednu nedeľu slúžil svätú Liturgiu svätý Eutímij Veľký spolu s ďalším kňazom o. Dometiánom. Skončili čítanie zo Svätého Písma, ekténie a začala Cherubínska pieseň. Vtedy všetci prítomní na bohoslužbe boli svedkami istého videnia. Všetci mnísi, ktorí boli v chráme, uvideli ako z vrchu kupoly chrámu schádza veľký plameň a ako plášť obklopuje v oltári Eutímia spolu s o. Dometiánom. Strašné videnie, ktoré sa stalo ešte strašnejším, keď všetci uvideli ako počas veľkého vchodu boli obklopení týmto nezhásnúcim plameňom. Všetci padli tvárou k zemi, pretože nedokázali vydržať pri tomto žiari svetla, ktorý obklopoval týchto dôstojných kňazov. Toto videnie nám pripomína preobrazenie Christa na hore Tábor. Títo dvaja kňazi zostávali obklopení týmto nestvoreným svetlom do konca svätej Liturgie. V čase svätého prijímania pre mníchov sa stalo toto videnie ešte strašnejším. Ako im prijať Svätú Eucharistiu, keď vidia toto videnie? Nohy ich neposlúchali, ich oči nič nevideli, vo vnútri sa veľmi triasli, ale v ich srdci prebýval pokoj a radosť. Nebo, Raj, Víťazná Cirkev, horný Jeruzalem, Sláva nášho Christa – všetko bolo v nich. Všetko to isté sa deje i v nás, pretože takto to prebieha, hoci my to kvôli svojim hriechom nevidíme. Neopísateľná nádhera, nevysloviteľné blaženstvo, ktoré zažili tí, ktorí boli na tejto svätej Liturgii. Ako je možné opísať to, „čo oči nevideli a uši nepočuli?“

Okolo roku 1940 v kélii troch Svätiteľov, ktorá patrí pod duchovnú správu monastiera Stavronikita na Svätej Hore, žil jeden starec o. Ján Rumunský. Tento starec bol pred svojou smrťou uchvátený duchom a uvidel úžasné videnie. Raz ráno keď slúžil svätú Liturgiu a utieral čašu, uvidel z ľavej i z pravej strany množstvo anjelov. Všetci anjeli žiarili neopísateľnou nádherou a doslova božským leskom. Celá oltárna časť, aj maličký chrám bol ožiarený neopísateľným svetlom a božskou krásou. Anjeli mu jedným hlasom povedali: „**My sme prišli, aby sme ťa zobrali. Povedz nám, aké skutky si urobil? Ak**

si robil dobré a bol si milý Bohu, my ťa odvedieme k Nemu, k Jeho večnej radosti a blaženstvu. Ak nie, odvedieme ťa do podsvetia.“ Tento kňaz bol zahanbený. Kokoťavo s veľkou pokorou povedal: „Ja som neurobil nič dobré“. „Čo máme s tebou robiť? Kam ťa máme odnieť? Ty si päťdesiat rokov na Atose a nič si neurobil?“ - pýtali sa anjeli. Vtedy im povedal: „Každý deň od momentu, keď som sa stal kňazom, som slúžil pri oltári. Spomínal som v modlitbách mníchov a otcov Svätej Hory, akých som mohol. Spomínal som a modlil som sa na svätej Liturgii za tých ľudí zo sveta, ktorých mená ku mne prinášali napísané na papieri a prosil som Boha za celý svet a za všetkých pravoslávnych kresťanov. Prosil som Boha, aby k nim bol milosrdný a nádejal som sa na Božiu milosť pre seba a pre všetkých ostatných. Prelieval som mnoho slz každý deň za túto milosť Isusa Christa a Jeho prečistej Matky. Nádejám sa na Božiu milosť a veľkodušnosť, ale nepamätám si, aby som urobil nejaký dobrý skutok.“ Vtedy mu anjeli povedali: „Nie za skutky, ktoré si urobil, ale za to, že sa nádejaš na Božiu milosť, pôjdeš spolu s nami.“ „Dobre. Ale neprídete až zajtra? Poviem to svojmu duchovníkovi a otcovi, a ešte sa trochu pripravím.“ – odpovedal kňaz. Anjeli súhlasili s jeho požiadavkou. Kňaz v tej chvíli spamätal stojac zo svätou čašou v ruke. Všetko toto povedal svojmu duchovníkovi a ešte niekoľkým mníchom. Pripraviac seba modlitbou, plačom a slzami poslužil svoju poslednú svätú Liturgiu, na ktorú s veľkou bázňou ešte mnoho rokov spomínali tí, ktorí sa na nej zúčastnili. Keď sa skončila svätá Liturgia, sadli si k stolu, aby sa torchu najedli. Čoskoro kňaz pocítil slabosť a išiel si ľahnúť. Keď ležal, modlil sa slovami: „Rozpomeň sa na mňa, Bože vo svojom Kráľovstve! Zmiluj sa nado mnou, Bože. Presvätá Bohorodička, zachráň ma!“ Večer zoslabol a za krátky čas jeho tvár zažiarila. Jeho kélia, kde ležal, sa naplnila neopísateľnou vôňou. „Otcovia odpustite mi. Bože, moja duša je v твоjich rukách“ - keď to povedal, zomrel. Neopísateľná spokojnosť a pokoj sa rozliali po celej kélii. Všetci, čo tam boli, pocítili obrovskú radosť, ktorá zohrievala ich srdcia.

ThDr. Ján Pilko, PhD.

Použitá literatúra:

АНАГНОСТОПУЛОС, С.: 2016. Беседы о литургической жизни Церкви. Санкт-Петербург. 2016.

Ako sa správať k ľuďom

Buď k ľuďom pozorný ako k vyslancom veľkého panovníka, a opatrný ako k ohňu. Neprestajne hľadaj skutky dobročinnosti a lásky, bez týchto skutkov sa Bohu nemôžeme páčiť. Buď slnkom pre všetkých, milosť je nad všetky obety (**Schiigumen Sáva Pskovo-Pečerský**)

Treba sa nútiť byť privetiví. Aj k tým, ktorí sa nám nepáčia Pred tými, ktorí nás milujú v Pánovi sa musíme čo najviac snažiť zachovať skromnosť. Lebo nič tak neničí lásku, a nič tak rýchlo nespôsobuje nenávisť, ako voľnosť vo vzťahoch (**Sv. Nikon Optinský**)

POKÁNIE (II.)

Pán chce zachrániť každého človeka. No nie každý človek chce byť naozaj spasený. Slovami chcú byť spasení všetci, no skutkami spásu odmietajú. Čím odmietajú? Nie hriechmi, lebo boli veľkí hriešnici, ako zločinci, ako Mária Egypťská a iní. Oni zo svojich hriechov činili pokánie a Pán im odpustil. A takto sa zachránili. Hynie len ten, kto hreší, nekajá sa a sám seba pritom z hriechov ospravedlňuje. Toto je tým najhorším, čo môže človek urobiť.

Pán povedal: **„Neprišiel som volať k pokániu spravodlivých, ale hriešnikov“** (Mt 9, 13). Čo to znamená? Božie slovo hovorí, že spravodlivých niet, ani jedného (Pozri Rim 3, 10), **„všetci sa stali neužitočnými“** (Rim 3, 12). Všetci sú hriešni, a čím je človek svätejší, tým viac hriechov v sebe vidí. Pán prišiel volať k pokániu a cez pokánie spasiť hriešnikov, t. j. tých, kto si uvedomujú svoje hriechy pred Pánom a prosia o odpustenie. A tých, ktorí svoje hriechy nevidia alebo sámi seba ľstivo ospravedlňujú, Pán od seba odvrhne. Tak Pán ešte na zemi odvrhol a odsúdil farizejov, ktorí sa považovali nielen za spravodlivých, ale dokonca za príklad pre druhých. Strašný je taký stav. Bože chráň každého človeka pred takým stavom.

Svätý Sisoj Veľký anjelov, ktorí prišli pre jeho dušu žiadal Boha prosiť, aby ho Pán nechal ešte trochu žiť pre pokánie.

Svätý Pimen Veľký hovoril: **„Bratia, verte, kde bude uvrhnutý satan, tam budem uvrhnutý aj ja“**. Pritom kriesil mŕtvych. Takto všetci svätci až do svojej smrti oplakávali svoje hriechy, svoj nezaplatiteľný dlh pred Bohom.

No my pre svoju samolúbošť svoje hriechy skrývame, vyhovárame sa a ospravedlňujeme. Mária, ešte raz hovorím, preber si celý svoj život, a zo všetkého, čo zistíš, čiň pokánie. Pros so slzami, ako prosí svätá Cirkev, so zemnými poklonami: **„Daj, aby som videla svoje hriechy“**. Ak človek svoje hriechy nevidí, ešte to neznamená, že ich nemá. Znamená to, že človek je hriešny, ale aj duchovne slepý. A ak nás duchovný alebo celkom nestranný človek obviňuje z hriechov, nemali by sme sa vtedy ospravedlňovať, ale Pána prosiť, aby nám naše hriechy odhalil, umožnil nám kajať sa z nich ešte pred príchodom smrti a ešte tu na zemi získať odpustenie.

Venuj sa svojej duši, pokiaľ nie je neskoro. Prestaň sa zbytočne trápiť, pros Pána, aby ti ukázal tvoje hriechy a umožnil ti kajať sa z nich. Opakujem, ak svoje hriechy nevidíš, neznamená to, že ich nemáš. Nič proti tebe nemám, ja ťa

ľutujem. Večne sa vyhováraš. Sebaospravedľňovanie a farizejstvo vedú na dno pekla. Zachráň sa!

Nezúfajte, čo najskôr sa zmierte, keď vás nepriateľ podvedie.

Vždy sa zo všetkého kajaj hneď, keď si uvedomíš chybu alebo hriech, nečakaj, kým príde čas tvojho modlitebného pravidla. Všetko pokrývajú pokáním. Pokoruj sa pred Bohom aj ľuďmi, budeš potom pokojnejší a postupne dosiahneš Christov pokoj.

Duša nemôže nebolieť, kým nepocíti, že jej bolo odpustené množstvo spáchaných nepravostí. A my sa nevieme kajať. Ak sa človek zo svojich hriechov kajá a zároveň odsudzuje druhých alebo sa pýši a podobne, čo je to za pokánie? Znamená to jednou rukou robiť a druhou ničiť.

Prvý do raja vošiel zločinec. Urobil to tak Pán pre povzbudenie a útechu nás hriešnych. Pán je milosrdný a odpusti všetko tomu, kto sa úprimne kajá. Žiadny hriešnik by nemal padať do zúfalstva. Nehovor, že si už zahynul, je to diabolská myšlienka.

Veriaci v Christa cez sviatosť krstu vstupujú do Cirkvi ako údy, a v sviatosti Prijímania sa zjednocujú do jedného Tela a jedného Ducha s Pánom. Ak sa človek vedome nezrieka Pána slovami alebo skutkami, snaží sa žiť podľa evanjeliových prikázaní, kajá sa z ich narušenia, tak je nie potenciálne, ale reálne svätý, je údom Cirkvi, údom Tela Christovho. Ťažkými a vedomými hriechmi od Cirkvi na čas odpadá a cez pokánie ("druhý krst") sa s ňou môže znovu zjednotiť. Spovedník nad kajúcnikom číta takú modlitbu: „**Prijmi a zjednot' s tvojou svätou Cirkvou**“. Ak sa hriešnik nekajá, ostáva mimo Cirkvi.

Kajajte sa, priblížilo sa Božie kráľovstvo! Hriešni, uvedomte si svoju záhubu, svoju vinu pred Bohom, nehľadajte ospravedlnenie vo svojich dobrých skutkoch. Uznajte, že ste slabí a nevládni zbaviť sa svojich hriechov minulých, aj súčasných, aj budúcich. Proste jediného Všemocného, jediného Milosrdného, jediného Zachraňujúceho Pána, a On odpustí, očistí, nazve nás svojimi, uľahčí nám naše súženie, odoženie zúfalosť, zbaví nás mýtnic a uvedie, ako zločincov, smilnice a iných hriešnikov, do svojho večného Kráľovstva.

Všetci sme hriešni. Robíme, myslíme, hovoríme nie vždy to, čo treba. No je na to liek – pokánie. Čo môžeš robiť, to rob. **Z nedostatkov a chýb sa úprimne kajaj, s blížnymi sa zmieruj a modli sa.** No chcieť od sebe viac, než môžeme, je príznakom pýchy alebo nevedomosti.

Z hĺbky srdca povedzte Pánovi: Niet vo mne a nebolo nič moje dobré. A čo dobré som dostal, to som pokazil, a sam to obnoviť neviem. Preto klačím pred tebou ako malomocný, posadnutý, bezvládny a prosím Ťa: zľutuj sa nado mnou, očisť ma ako malomocného, lebo, ako on, ani ja seba nemôžem uzdraviť; zodvihni ma ako nevládneho, ako on nemohol seba uzdraviť, tak ani ja; príjmi ma ako márnokratného, veď aj on si svoje vzal a premrhal a stratil právo dediť, no Ty pre svoju nepochopiteľnú lásku odpusť mi, ako si odpustil jemu a prijal ho.

Zahodte myšlienky o svojej náprave a až do hĺbky sa pred Bohom odhaľte, povedzte Mu: „**Hľa, Pane, taká som, horšej, ohavnejšej niet; no niet hriechu, ktorý by prevyšoval tvoje milosrdenstvo, nešťít sa ma, uzdrav, očisť a neodvrhuj ma, ako si neodvrhol márnokratného, mýtnikov, zločincov a iných**“.

Pán kajúcnika neodmietne. Zárukou toho je utrpenie na kríži nie za spravodlivých, ale za nás hriešnikov. Celé dejiny spásy človeka sú toho zárukou.

Všetci sme tak ťažko padli, tak hlboko je v nás hriech zakorenený, je taký mnohotvárný, často jemný a jedovatý, že svätí sa kajali a plakali až do samotnej smrti. Áno, Pán pokániu neurčil hranice.

Zdroj: О началах жизни – 68 страница (alexey-osipov.ru)
Preložil z ruského jazyka: prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.

Igumen Nikon Vorobjov

Získavanie cností

Ani pozemské blahá nedostávame bez námahy, prečo sa vyhýbame nebeským blahám z dôvodu námahy? (Sv. Níl Sinajský)

Spomeň si, koľko námahy treba vynaložiť na prípravu jedného kúska chleba. Neunúvaj sa námahou pre večnú spásu – diela dôležitejšieho a nevyhnutnejšieho. (Sv. Ján Zlatoušty)

NEHREŠ, ABY ŤA NEPOSTIHLO NIEČO HORŠIE (Výklad sv. Jána Zlatoústeho)

„Potom ho Isus našiel v chráme a povedal mu: Hľa, si uzdravený, viac nehreš, aby ťa nepostihlo niečo horšie“ (Jn 5, 14).

Hľa, si uzdravený, viac nehreš, aby ťa nepostihlo niečo horšie. Čomu nás to učí? Po prvé, že jeho choroba vznikla pre jeho hriechy. Po druhé, že učenie o pekle je pravdivé. A po tretie, že trest a utrpenie v ňom budú večné. Kde sú tí, čo hovoria: keď som zabil, netrvalo to ani hodinu, smilnil som tiež len krátky čas, to naozaj budem navždy potrestaný? Ale veď aj nevládny nehrešil tolko rokov, koľko rokov znášal trest, a takmer celý svoj život prežil v neprestajných mukách. Hriechy sa posudzujú nie podľa dĺžky ich konania, ale podľa podstaty priestupku. Pritom je potrebné vziať na vedomie aj to, že aj keby sme znášali ťažký trest za svoje predchádzajúce hriechy, a znovu by sme do nich padli, znovu budeme podrobení trestu, ktorý bude ešte ťažší a je to úplne spravodlivé. Kto sa po treste nepolepší, ten ako bezcitný a pohrdavý bude podrobený ešte ťažšiemu trestu. A na potrestanie a napomenutie padlého by mal stačiť jeden trest. No keď sa z trestu nepoučí, znovu bude robiť to isté, tak podľa spravodlivosti je znovu podrobený trestu, ktorý na seba sám privoláva. Keď po treste za hriechy znovu padáme do tých istých hriechov, podrobujeme sa ešte ťažšiemu trestu. Nemali by sme sa o to viac báť a chvieť pri očakávaní budúcich neznesiteľných múk, keď tu hrešíme a pritom neznášame žiadny trest? Možno sa opýtate, prečo nie sú všetci trestaní tým istým spôsobom? Veď poznáme mnoho hriešnych ľudí, ktorí majú dobré zdravie a hojne si užívajú svoj blahobyt. Nemali by sme sa na to spoliehať. Takých ľudí by sme mali viac ľutovať. To, že tu teraz neznášajú žiadne utrpenie, je príslubom ťažšieho trestu tam. Pavol, objasňujúc to, hovorí: **„Teraz súdění, sme Pánom trestaní, aby sme neboli odsúdení so svetom“** (1Kor 11, 32). Tu je to výchova, naprávanie, tam – trest. Pýtate sa, či sú všetky choroby následkami hriechov. Nie všetky, ale väčšina. Niektoré sú aj z ľahostajnosti. Obžerstvo, opilstvo a nečinnosť (absencia pohybu) tiež spôsobujú ochorenia. Potrebné je držať sa iba jednej veci – aby sme každú ranu znášali s vďačnosťou. Niektoré choroby sú následkami hriechov. Niektoré sú dopustené z dôvodu našej dobrej výchovy, ako Boh hovorí Jóbovi: **„Nemysli si, že som s tebou konal inak, ale tak, aby si sa javil spravodlivým“** (Jób 40, 3). Ale prečo týmto bezvládnym Christos ukazuje na ich hriechy? A tomu, ktorého spomína Matúš, hovorí: **„Dúfaj, dieťa, odpúšťajú sa ti hriechy“** (Mt 9, 2), no tomu: **hľa, si uzdravený, viac nehreš.** Viem, že niektorí odsudzujú toho bezvládneho, lebo vraj potom bol medzi žalobcami Isusa Christa práve kvôli týmto slovám, ale

čo povedať o tom, ktorý podľa Matúša počul skoro tie isté slová? Aj jemu bolo povedané: **Odpúšťajú sa ti hriechy**; no počul to nie z toho dôvodu, ako môžeme jasne vidieť z nasledujúceho. Evanjelista hovorí, že **po uzdravení ho Isus našiel v chráme**, čo je prejavom veľkej zbožnosti: nešiel na trhoviská a oslavovať, neoddával sa prejedaniu alebo ľahostajnosti, ale trávil čas v chráme, hoci v ňom od všetkých musel znášať prenasledovanie, ale ani trochu ho to neprinútilo opustiť chrám. Čiže Christos, stretnúc ho po rozhovorme so Židmi, mu nič podobné nenaznačil. Ak by ho chcel usvedčiť, tak by mu povedal: znovu sa vraciaš k predchádzajúcemu, po uzdravení si sa nestal lepším? No nič také nepovedal, len ho do budúcnosti varuje.

Prečo to nepripomína, keď uzdravoval chromých a nevládných? Myslím si, že u bezvládných boli choroby následkami hriechov, no u ostatných boli prirodzené. Ak by tak nebolo, tak to, čo povedal tým, povedal by aj druhým. Keďže je to ochorenie závažnejšie než všetky ostatné, tak cez to väčšie sa uzdravuje aj to menšie. Christos keď niekoho uzdravil, prikázal mu vzdávať vďaku Bohu, no cez neho tým ovplyvňoval aj iných. Tak aj tu, pri nevládných, dohovára všetkým ostatným, ovplyvňuje aj iných, a vstępuje to isté, čo povedal im. K tomu je potrebné dodať, že v duši nevládneho videl veľké utrpenie, preto ho poučuje ako človeka, ktorý je schopný prijať poučenie, ohradzujúc jeho zdravie aj dobrodením, aj strachom z budúceho zla. Tiež sa pozrite, ako je Christovi cudzia pýcha. Nepovedal: hľa, ja som ťa uzdravil. Ale povedal: hľa, si uzdravený, viac nehreš. Tiež nepovedal: nehreš, aby som ťa nepotrestal; ale iba: **aby ťa nepostihlo niečo horšie**. Oba výroky sú neosobné, pritom ukazujú, že zdravie bolo vrátené viac blahodätou, než zásluhami. Neukazuje, že je od trestu oslobodený, lebo je toho hoden, ale vyjadruje, že je zachránený ľudomilnosťou. V opačnom prípade by povedal: hľa, znášal si už dostatočný trest za svoje hriechy, do budúcnosti buď ostražitý. No nepovedal to tak. Ako povedal? **Hľa, si uzdravený, viac nehreš**. Toto by sme si mali častejšie opakovať sami v sebe, aj keď budeme potrestaní, aj od trestu oslobodení, nech si každý sám v sebe hovorí: **hľa, si uzdravený, viac nehreš**. Ak budeme pokračovať v hrešení a pritom nebudeme podrobení trestu, tak si opakujeme tento výrok apoštola: „**Božia dobrota nás vedie k pokániu; v zatvrdnutosti svojho nekajúceho srdca si zhromažďujeme hnev**“ (Rim 2, 4,5). No Christos nie je len posilou tela, bezvládnemu ukázal aj iný dôležitý dôkaz svojho Božstva. Slovanami: **viac nehreš ukázal, že pozná všetky jeho predchádzajúce hriechy**, preto by Mu mal veriť aj to, čo sa týka jeho budúcnosti.

Zdroj: Толкования Священного Писания. Толкования на Ин. 5:14 (optina.ru)

Preložil z ruského jazyka: **prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.**

Jerejská chirotónia Nikolaja Pružinského v Kaplnke sv. Jána Teológa v PKS PU v Prešove

V sobotu 28. augusta 2021 – v deň sviatku Uspénija Presvätýja Bohoródcy – sa v Kaplnke sv. Jána Teológa v Pravoslávnom kňazskom seminári Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnila jerejská chirotónia o diakona Nikolaja Pružinského. Sviatočnú sv. Liturgiu odslúžil arcibiskup prešovský a metropolita českých krajín a Slovenska Rastislav spoločne s rektorom Pravoslávneho kňazského seminára mitr. prot. Milanom Gerkom, dekanom PBF PU prot. Štefanom Pružinským ml., jer. Ľubošom Savčakom a archidiaconom Maximom (Durilom).

„Keď zomiera niekto blízky, je to pre nás veľká bolesť. Hovorím z ľudského, nie kresťanského hľadiska. Ako kresťania veríme vo Vzkriesenie, ale ako ľudia vždy cítime bolesť z odchodu blízkeho, milovaného človeka z tohto sveta. Toto však neplatí o Nej – Presvätej Bohorodičke. Hoci telesne odišla z tohto sveta, duchovne je vždy spolu s nami – tak, ako aj Jej Syn. Starec Nikolaj Gurjanov často vravieval: ‘Ó, Vladykňa, daj nám usnúť tak, ako si usnula Ty – a precitnúť tam, kde si teraz Ty’;“ povedal v kázni vladyka Rastislav.

Po Cherubínskej piesni a položení sv. Darov na oltár sa uskutočnil obrad jerejskej chirotónie. Po modlitbe, spojenej s vkladáním rúk, vladyka Rastislav spolu s prítomnými duchovnými a veriacim ľudom pri obliekaní novokňaza do jerejských rúch zvolali: „Áxios! Je hoden!“

„Dnes ste vzali na svoje plecia kríž kňazskej služby - služby, ktorá sa vykonáva v Cirkvi a pre Cirkev. Ste z rodiny, v ktorej už tretie pokolenie vstupuje do kňazskej služby. Dnes sú tu prítomní i váš otec a starý otec. Vždy majte pred svojim duchovným zrakom ich dobrý príklad, múdre rady a životné skúsenosti. Nech sa pre Vás stanú zdrojom inšpirácie, posily i povzbudení. Na deň svojej chirotónie a na

soj kňazský slub pamätajte počas celého svojho života, lebo po dnešných slávnostných okamihoch prídu i všedné dni a možno i chvíle, ktoré budú veľmi ťažké. Sám náš Spasiteľ pocítil v Getsemanskej záhrade tzv. bohoostavennosť – “opustenosť Bohom”, ktorú tak často pocítujeme my ľudia – ale pamätajte, že v skutočnosti Hospodin nikdy nikoho neopúšťa – to len my ľudia z rôznych

dôvodov prestávame vnímať a pocitovať Jeho pôsobenie a prítomnosť. Z celého srdca Vám prajem, aby takýchto okamihov bolo vo vašom kňazskom živote čo najmenej,” povedal vo svojom príhovore k novokňazovi metropolita Rastislav a manželku o. Nikolaja – mátku Beátu i všetkých ostatných jeho príbuzných a známych poprosil, aby pri ňom stáli a podporovali ho.

Rektor Pravoslávneho kňazského seminára prof. ThDr. Milan Gerka, CSc. sa poďakoval vладыkovi za spoločné modlitby a novokňazovi zaželal veľa síl a Božej blahodate v jeho jerejskej službe.

Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Oslavy chrámového sviatku Usnutia Presvätej Bohorodičky v Ľutine

Posledný augustový víkend je každoročne venovaný sviatku Usnutia Presvätej Bohorodičky. Pravidelne každý rok sú veriaci aktívne účastní na tomto modlitebnom stretnutí. V sobotu 28. au-gusta 2021 ráno sa mládež, rodiny s deťmi, ale aj starší veriaci zúčastnili púte zo Sabinova do Ľutiny, ktorú zorganizovala Pravoslávna cirkevná obec v Sabinove v spolupráci s Bratstvom pravoslávnej mládeže – SYNDEMOS. Púť začala sv. Liturgiou v sabinovskom chráme Pokróva Presvätýja Bohoródicy. Týmto putovaním sa usilujú mladí ľudia vzdať modlitebnú úctu a chválu našej najdrahšej Orodovníčke Presvätej Bohorodičke. Na Ľutinskej hore sprievod pútnikov privítal duchovný správca cirkevnej obce v Ľutine mitr. prot. Demeter Paster.

Liturgický sled bohoslužieb bol tradične začatý posvätením vody v studničke. Nasledovalo celonočné bdenie. Na týchto bohoslužbách sa zúčastnili mitr. prot. Milan Gerka, mitr. prot. Demeter Paster, archimandrita Serafim (Melnyk), prot. Mikuláš Lakata, prot. Vladimír Kocvár, prot. Pavol Bobák, prot. Miroslav Humeník, prot. Vasyľ Kuzmyk, jer. Ivo Petrovaj, jer. Miroslav Humenský, protodiakon Ján Husár, archidiakon Matúš Spišák, ako aj veriaci z rôznych cirkevných obcí.

V nedeľu 29. augusta 2021 sa o 9:00 h. začala slávnostná sv. Liturgia za účasti duchovných mitr. prot. Milana Gerku, archimandritu Serafima (Melnyka), prot. Rastislava Ignáca, prot. Vasyľa Kuzmyka, jer. Miroslava Gubu, ako aj miestneho duchovného mitr. prot. Demetera Pastera. Sv. Liturgiu sprevádzali nádherným spevom študenti PBF PU v Prešove, ako aj mladí pravoslávni veriaci.

Veriacim sa v kázni prihovoriť jer. Miroslav Guba, ktorý vyzdvihol význam sviatku Usnutia Presvätej Bohorodičky. Poukázal tiež na úlohu kresťanskej rodiny v dnešnom svete a potrebu kresťanskej výchovy detí v rodine. Osobitne o. Miroslav zdôraznil podstatu každej vzdelanosti, ktorá nespočíva v dokonalej náuke a memorovaní. Lebo podľa Dostojevského **„naš ľud bol osvietený už dávno, keď prijal do svojej podstaty Christa a Jeho učenie... aj keď nezložil skúšku z katechizmu. Naučil sa tomu v chrámoch, kde po stáročia počúval modlitby a hymny, ktoré sú lepšie ako kážeň“**.

O. Miroslav zdôraznil aj to, že neoddeliteľnou súčasťou skutočnej, pravej viery je úprimný, láskou naplnený vzťah k Spasiteľovi, Presvätej Bohorodičke i všetkým svätým. Každý z nás sa svojím osobným kresťanským životom a neustálou modlitbou k Presvätej Bohorodičke môže v živote popasovať s náročnými životnými situáciami a zároveň byť oporným pilierom pre mnohých ľudí, ktorí nás v každodennom živote potrebujú. Preto nech Presvätá Bohorodička všetkých ochraňuje a nech prináša modlitby za nás hriešnych pred tvárou Svojho Syna.

V závere sv. Liturgie sa prihovoriť k prítomným mitr. prot. Demeter Paster, ktorý poďakoval Bohu za požehnaný deň a všetkým duchovným otcom a veriacim za ich účasť na sviatočných bohoslužbách a spoločné modlitby.

Po slávnostných príhovoroch nasledovalo pomazanie veriacich požehnaným olejom a sprievod okolo chrámu s čítaním sv. Evanjelií.

Chrámový sviatok Usnutia Presvätej Bohorodičky v Ľutine bol konaný pri rešpektovaní epidemiologických opatrení ÚVZ SR.

PhDr. Marianna Hriňová

Diakonská a kňazská chirotonia Milana Petriska v Kaplnke sv. Jána Teológa v PKS PU v Prešove

V Kaplnke sv. Jána Teológa v Pravoslávnom kňazskom seminári Prešovskej univerzity v Prešove prijal v sobotu 4. septembra 2021 diakonskú a v pondelok 6. septembra 2021 jerejskú chirotoniu brat Milan Petrisko. Slávnostnú sv. Liturgiu slúžil arcibiskup prešovský a metropolita českých krajín a Slovenska Rastislav spoločne s rektorom Pravoslávneho kňazského seminára mitr. prot.

Milanom Gerkom, prot. Petrom Savčákom, prot. Miroslavom Humeníkom a archidiaconom Maximom (Durilom).

V homílii po Evanjeliu metropolita Rastislav vyzdvihol hrdinstvo troch svätcov, ktorých pamiatka pripadla na tento deň - učeníka sv. Jána Teológa Eutycha, moskovského metropolitu Petra a kňaza-mučeníka Maxima Gorlického.

„Pre modlitby svätých, ktorých pamiatku si dnes pripomíname, i všetkých Jeho svätých – prosím Boha, aby vzhliadol na dielo našich rúk a nášmu bratovi Milanovi Svojou blahodaťou pomohol dôstojne niesť kríž kňazskej služby, ktorý dnes na seba vzal. Na príklade nespočetného množstva mučeníkov Christovej Cirkvi môžeme vidieť, že byť kresťanom znamená byť potencionálnym mučeníkom. Svet a doba, v ktorých

žijeme, sú plné zmätkov, ba chaosu. No v Christovi sme všetci povolani nájsť mier a pokoj. Preto prajem nášmu bratovi Milanovi, aby jeho kňazská služba nielen pomáhala nachádzať mier a pokoj ľudským duším, ale aj pomáhala zachovávať mier a pokoj v Božej Cirkvi a vnášala ho i do svetskej spoločnosti,“ povedal v kázni vладыka Rastislav.

V závere sv. Liturgie sa rektor Pravoslávneho kňazského seminára mitr. prot. Milan Gerka poďakoval metropolitovi Rastislavovi za spoločné modlitby a novokňazovi Milanovi Petriskovi zaželal mnoho síl a Božej pomoci v jeho jerejskej službe.

Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Oslavy sviatku Sťatia hlavy sv. Jána Krstiteľa v Ladomirovej

V Ladomirovej sa počas víkendú 11. – 12. septembra 2021 konali oslavy sviatku Sťatia hlavy sv. Jána Krstiteľa. V sobotu večer sa už tradične pred chrámom za účasti okresného arcidekana a duchovného správcu Pravoslávnej cirkevnej obce vo Svidníku mitr. prot. Jána Soviča a ďalších duchovných konalo posvätenie vody. Následne sa v chráme konali celonočné bohoslužby.

Nedelnú sv. Liturgiu viedol o. Ján Sovič, ktorý ju slúžil spoločne s miestnym duchovným správcom prot. Pavlom Kačmárom, ako aj s viacerými duchovnými zo svidníckeho a stropkovsko-medzilaboreckého arcidekanátu.

Kázňou sa k veriacim prihovril duchovný správca Pravoslávnej

cirkevnej obce vo Vydrani jer. Jozef Balberčák. „**Príbeh o sťatí hlavy sv. Jána Krstiteľa nám hovorí, na čo si máme dávať pozor. Vidíme v ňom veľa postáv, ktoré boli zainteresované do tejto udalosti. Nemôžeme si nevsimnúť, čo je najťažšie – to, keď človek pestuje vo svojom srdci zlobu. Herodias mala vo svojom srdci zlobu, hnev, chcela zakryť svoj hriech vraždou, ďalším hriechom. Hriech plodí hriech. Na to si musíme dávať pozor. Rovnako ako i v prípade sv. proroka Eliáša, ktorý sa tiež musel skrývať, lebo mu išlo o život. Kedysi žil izraelský kráľ Achab, ktorý sa začal klaňať inému bohu – Baálovi. Jeho žena – kráľovná Jezábel chcela dať zabiť proroka Eliáša. Aj v ženských srdciach môžeme vidieť, že chcú niekoho zabiť. Práve preto nám dnešný sviatok ukazuje, že keď vidíme alebo cítime, že máme niečo zlé vo svojom srdci, máme kvôli tomu urobiť pokánie. Máme príklady aj sv. žien – Presvätej Bohorodičky, našej Panej, ktorá bola pokorná, počúvala slovo Božie, premýšľala o ňom, žila ním a stala sa Matkou nášho Spasiteľa. Ako**

sa dá zničiť zlo v nás? Tak ako sme dnes spravili – tým, že sme prišli na toto sväté miesto. Prišli sme tu vzdať česť nášmu Bohu, naplniť slová, ktoré hovoril sv. Ján Krstiteľ: „Čiňte pokánie!“, zanechať na tomto svätom mieste svoje hriechy, starosti a ťažkosti, a prijať od Hospoda Boha Jeho blahodať a veľkú milosť,“ povedal v kázni o. Jozef.

Po skončení sv. Liturgie sa o. Pavol Kačmár poďakoval duchovným i veriacim za modlitby a rovnako i všetkým, ktorí sa pričínili o dobrý priebeh slávností. Následne sa konalo pomazanie veriacich požehnaným olejom a sprievod okolo chrámu s čítaním sv. Evanjelií.

S požehnaním Jeho Blaženosti arcibiskupa prešovského a metropolitu českých krajín a Slovenska Rastislava sa v sobotu 11. septembra uskutočnila 31. púť zo Stropkova do Ladomirovej, ktorá sa začala Liturgiou v chráme Položenija rízy Presvjatýja Bohoródicy v Stropkove a zavŕšila večerňou v chráme Sv. archanjela Michala v Ladomirovej.

Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Pápež František sa stretol s členmi Ekumenickej rady cirkví na Slovensku

V nedeľu 12. septembra 2021 popoludní sa pápež František stretol v priestoroch Apoštolskej nunciatúry v Bratislave s členmi Ekumenickej rady cirkví na Slovensku. Predniesol pred nimi príhovor a s každým z nich sa osobne pozdravil. Pravoslávnu cirkev v českých krajinách a na Slovensku zastupoval arcibiskup prešovský a metropolita českých krajín a Slovenska Rastislav.

„Drahí členovia Ekumenickej rady cirkví v Slovenskej republike, srdečne vás pozdravujem a ďakujem vám, že ste prijali pozvanie a vyšli mi v ústrety: ja, pútnik na Slovensku, vy, vítaní hostia na nunciatúre! Som rád, že prvé stretnutie je s vami: je to znak, že kresťanská viera je a chce byť v tejto krajine semenkom jednoty a kvasom bratstva. Ďakujem, Vaša Blaženosť, brat Rastislav, za Vašu prítomnosť; ďakujem, drahý biskup Ivan, predsedu Ekumenickej rady, za slová, ktoré ste mi adresovali a ktoré svedčia o odhodlaní naďalej kráčať spolu, aby sa prešlo od konfliktu k spoločstvu. Cesta vašich komunít začala nanovo po rokoch ateistického prenasledovania, keď bola náboženská sloboda znemožnená alebo tvrdo skúšaná. Potom konečne nastala. Teraz vás spája úsek cesty, na ktorom skusujete, aké je pekné, ale zároveň ťažké, žiť vieru v slobode. Existuje totiž pokušenie znova sa stať

otrokmi, iste, už nie režimu, ale ešte horšieho otroctva, toho vnútorného, povedal v úvode príhovoru pápež František. Pred týmto vystríhal podľa jeho slov Dostojevskij v slávnom príbehu Legenda o Velkom inkvizítorovi.

„Ježiš sa vrátil na zem a uväznili ho. Inkvizítor mu adresuje ostré slová: vznáša proti nemu obžalobu, že dal ľudskej slobode príliš veľkú dôležitosť. Hovorí mu: „Chceš ísť do sveta a ideš s prázdnyimi rukami, s akýmsi prisľubom slobody, ktorý oni vo svojej prostoduchosti a vrozenom rozvratníctve nemôžu ani pochopiť, ktorého sa boja a ľakajú – lebo nikdy nebolo pre človeka a ľudskú spoločnosť nič neznesiteľnejšie ako sloboda!“ (Bratia Karamazovci I., Bratislava 1990, s. 311). A ešte prítvrdzuje, keď dodáva, že ľudia sú pripravení vymeniť svoju slobodu za pohodlnejšie otroctvo, podriadenie sa niekomu, kto za nich rozhodne, aby mali chlieb a istoty. A tak Ježišovi vyčíta, že sa nechcel stať cisárom, aby zlomil svedomie ľudí a nastolil pokoj silou. Namiesto toho naďalej uprednostnil ľudskú slobodu, kým ľudstvo žiada „chlieb a niečo k tomu“. Drahí bratia, nech sa nám nestane takáto vec; pomôžme si navzájom, aby sme nepadli do pasce uspokojenia sa s chlebom a niečím k tomu. Lebo toto riziko prichádza znenazdania, keď sa situácia znormalizuje, keď sme sa ustálili a usadili s cieľom zachovať si pokojný život. Potom to, na čo sa zameriavame nie je „sloboda, ktorú máme v Ježišovi Kristovi“ (Gal 2, 4), jeho pravda, ktorá nás oslobodzuje (porov. Jn 8, 32), ale získanie priestoru a privilégií, čo je podľa evanjelia ten „chlieb a niečo k tomu“; povedal okrem iného vo svojom príhovore pápež František.

V závere sa poďakoval všetkým za prítomnosť a ich cestu. **„Mierna a pohostinná povaha, typická pre slovenský ľud, tradičné pokojné spolunažívanie medzi vami a vaša spolupráca pre dobro krajiny sú vzácne pre kvas Evanjelia. Povzbudzujem vás, aby ste pokračovali v ekumenickej ceste, ktorá je vzácnym pokladom, ktorého sa netreba vzdať. Uistujem vás, že si na vás**

spomeniem v modlitbe a prosím vás, aby ste sa za mňa modlili. Ďakujem,“ dodal pápež František.

Po ňom sa v mene siedmich členských cirkví a piatich pozorovateľských cirkví a náboženských spoločností Ekumenickej rady cirkví na Slovensku prihovoril jej predseda Ivan Elko, ktorý je zároveň biskupom Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku. Vyjadril radosť z návštevy pápeža Františka na Slovensku a zažal mu v mene všetkých dar dobrého telesného zdravia a sily, v Kristovej láske sa obnovujúce pastierske srdce a vedenie Ducha Svätého pre jeho slová, rozhodnutia a postoje.

Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

EPARCHIÁLNE SLÁVNOSTI V NIŽNEJ RYBNICI

Aj tohto roku sa veriaci zblízka i zďaleka žišli na spoločnú modlitbu pri klokočovskej ikone Presvätej Bohorodičky v pútnickom chráme Zosnutia Presvätej Bohorodičky v Nižnej Rybnici. Liturgická spomienka klokočovskej ikony Presvätej Bohorodičky je ustálená v kalendáriu našej eparchie na nedeľu po sviatku Zosnutia Presvätej Bohorodičky, kedy si pripomínáme zázračné slzenie ikony pred vyše 350 rokmi a jej prenesenie do pútnického chrámu v Nižnej Rybnici.

Tohtoročné eparchiálne slávnosti, ktoré sa konali 21. – 22. augusta, boli časom plným duchovnej radosti a citeľnej prítomnosti Bohorodičky na tomto mieste, v nižno-rybnickom pútnickom chráme. O tom nech rozpráva aj svedectvo vernej každoročnej účastníčky týchto duchovných slávností, sestry Zuzany, ktorá tohto roku, aj napriek zdravotným ťažkostiam, sa prvýkrát zúčastnila aj pešej púte, ktorá trasuje 20 km cesty z Klokočova do Nižnej Rybnice: **„Bol to Bohom požehnaný čas s pomocou Presvätej Bohorodičky a príhovormi všetkých svätých... Púť, vsenočné bdenie, nočná sv. Liturgia, molebny, akafisty, spevy, neskutočná atmosféra v chráme, ranné brieždenie i chvílka oddychu, a potom už nový deň s archijerejskou sv. Liturgiou, svätením slávskeho koláča a koliva. Krátky rozhovor so známymi a zrazu koniec, požehnanie vладыky s vierou, že sa stretne aj o rok. Čosi sa skončilo a čosi začína s nádejou, že Boh požehná prežiť ďalší rok v zdraví a pomôže zase prísť k Matke Božej, našej radosti a jedinej nádeji ľudskej duše. Christos prijatý na sv. Liturgii a Matka Božia pokrývajúca nás svojím omoforom, nech nás chráni v tejto ťažkej dobe, nech nás ochraňuje pred každým zlom a chorobami, a nech živia v srdci nádej, že budúci rok sa tiež stretne na tejto slávnosti, kde človek berie silu a dostáva nádej, že Boh nás miluje a zmiľuje sa nad nami hriešnymi. Spasi Hospodi!“**

Tak ako predchádzajúce roky, aj teraz duchovné slávnosti začali už 6. ročníkom pešej púte z obce Klokočov do Nižnej Rybnice – „ZO STARÉHO DO NOVÉHO KLOKOČOVA“, ktorej sa spolu s Jeho Vysokopreosvietenosťou vladykom Jurajom zúčastnilo okolo päťdesiat pútnikov: duchovných otcov, mladých, i tých skôr narodených, rodín s deťmi v kočíkoch, pútnikov z našej eparchie, ako aj zo susednej prešovskej eparchie, ako aj priateľov pútnického chrámu z iných kresťanských denominácií.

Po príchode pútnikov, ktorých privítal duchovný správca tunajšej Pravoslávnej cirkevnej obce v Nižnej Rybnici, o. Nikodím Tomko, poklonení sa nižnorybnicko-klokočovskej ikone Presvätej Bohorodičky a ostatkom svätých, po chvíľke oddychu pri spoločnom agapé, začali celonočné bohoslužby.

Celonočné bohoslužby začali Akafistom k sv. tumanským divotvorcom Zosimovi a Jakubovi, ktorý pri ich sv. ostatkoch v pútnickom chráme spolu so správcom cirkevnej obce slúžil o. Marek Balog.

Po privítaní eparchiálneho biskupa, vladyku Juraja, nasledovalo Vsenočné bdenie, ktoré spolu s vladykom slúžili: miestny duchovný o. Nikodím Tomko, o. Radoslav Paisij Lupjan, duchovný správca PCO v Cejkove a Kašove, o. Marek Balog a duchovní otcovia z prešovskej pravoslávnej eparchie prot. Peter Savčák z PCO vo Varadke, prot. Peter Soroka z PCO v Osadnom a arcidiakon Matúš

Spišák. Po pomazaní posväteným olejom sa veriacim prihovoril vladyka Juraj, ktorý priblížil zhromaždeným pútnikom osobnosti svätcov, ktorých sv. ostatky sa nachádzali k úctivému klaňaniu sa v chráme, a poukázal hlavne na význam a zmysel nasledovania svätosti v dnešnej dobe.

Veľkým duchovným darom spolu so svätými ostatkami sv. mučenice Ľudmily, kňažnej českej, ktorej 1100. výročie umučenia si pripomíname tento rok, sv. mučenice Dobroslavy (Eurosii-Orosii), princeznej veľkomoravskej, sv. Rozálie z Palerma, divotvorkyne, liečiteľky a ochrankyne pred nákazlivými chorobami, sv. Alexeja Mečeva, protopresbytera moskovského, divotvorcu; sv. mučeníka Floriána, patróna požiarnikov a záchranárov; sv. mučeníka Pankráca, ochrancu veriacej mládeže, boli po prvýkrát prinesené do našej miestnej Cirkvi sv. ostatky gruzínskeho starca a divotvorcu Gabriela Urgebadze, blázna pre Christa.

Počas celého večera mnohí pútnici pristúpili k sv. tajine Pokánia a počas sv. Liturgie k sv. tajine Eucharistie - prijímania Tela a Krvi Isusa Christa. Prvú sv. Liturgiu v nočných hodinách slúžil prot. Marek Sedlický, správca PCO v Lastomíre a Dúbravke, spolu s

prot. Pavlom Novákom, tajomníkom ÚER MKPE pre pastoraáciu a správcom PCO v Inovciach a Beňatine a prot. Mariánom Čičvákom, správcom PCO v Úbreži a Hnojnom. Modlitebné bdenie pokračovalo počas celej noci slúžením akafistov, molebnov a spevom mariánskych piesní.

Slávnosti vyvrcholili v nedeľu archijerejskou sv. Liturgiou, ktorú spolu s vladykom Jurajom slúžili viacerí duchovní michalovsko – košickej eparchie. Počas sv. Liturgie absolvent Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove, čtec Viliam Fencik prijal z ruk vladyku Juraja chirotesiu za hypodiakona.

Na záver, ako je už zvykom, bolo požehnané kolivo a lámaný tzv. slávsky koláč, čím sa aj v našich krajoch pripomenula tradícia Srbskej pravoslávnej Cirkvi, do jurisdikcie ktorej aj cirkevné obce nášho kraja kedysi patrili.

Sláva Bohu za všetko!

o. Nikodím Tomko

Chrámový sviatok sv. Rozálie z Palerma v Košiciach

Dňa 31.8.2021 sme započali oslavy sviatku našej patrónky sv. Rozálie z Palerma veľkou večerňou s posvätením chlebov (litijou). Po bohoslužbe sa prihovril veriacim náš vladyka Juraj, arcibiskup michalovsko-košický, ktorý nám porozprával svoje duchovné zážitky z putovania po svätých miestach Talianska.

V deň sviatku vladyka Juraj spolu z duchovnstvom katedrály slúžili slávnostnú sv. Liturgiu, po ktorej nasledovalo posvätenie koliva (pšenica, orechy, med, slivky, hrozienka, cukor, kokos, kakao) a lámanie „slávského koláča“. Po duchovnom pokrme, Tele a Krvi nášho Spasiteľa, sme sa vďaka našim obetavým veriacim mali možnosť posilniť aj telesne pri rôznych dobroč. Strávili sme príjemné a požehnané chvíle pri spoločných rozhovoroch. Vďaka patrí Bohu, sv. Rozálii a všetkým, ktorí prišli osláviť našu patrónku - veľkoschimnú mníšku zo Sicílie, ochrankyňu mesta Palermo, pustovníčku, divotvorkyňu, patrónku proti moru a ďalším nákazlivým epidémiám.

Duchovní katedrálneho chrámu v Košiciach

Putovanie vладыku Juraja po Balkáne

Začiatkom septembra 2021 vладыka Juraj, arcibiskup michalovsko-košický, uskutočnil cestu do Chorvátska, Bosny a Hercegoviny, Čiernej Hory a Srbska ako hosť Srbskej pravoslávnej cirkvi, ktorá je zahraničným cirkevným partnerom michalovsko-košickej eparchie. Vладыku Juraja sprevádzal jeho osobný tajomník prot. Peter Bzik. Prvá zastávka bola v obci Jasenovac (Chorvátsko), kde spolu s miestnym vладыkom Jovanom, biskupom pakrackým a slavónskym, slúžili sv. Liturgiu v monastierskej kaplnke, ktorá sa momentálne dokončuje. Táto spoločná Liturgia bola súčasťou bloku osláv výročia

pamiatky sv. novomučeníkov srbských, ktorých sväté ostatky spočívajú na prestole v michalovskej katedrále. Chorvátsky Jasenovac je známy bohužiaľ kvôli jednému z najkrutejších fašistických koncentračných táborov, ktorý kedy existoval. Ďalšia zastávka bola v meste Trebinje (Bosna a Hercegovina), kde spolu s miestnym vладыkom Dimitrijom, biskupom zachlmským a hercegovinským, ako aj

s už spomínaným vладыkom Jovanom, slúžili sv. Liturgiu v katedrálnom chráme. Na ten deň pripadol aj sviatok sv. Gorazda, biskupa českého a moravsko-sliezskeho, o ktorom rozprával vладыka Juraj aj vo svojej kázni počas Liturgie, kde poukázal na jeho osobnosť ako obrovské prepojenie medzi našimi miestnymi cirkvami. Je potrebné pripomenúť, že práve v tomto roku si pripomíname 100 rokov od jeho biskupskej chirotonie v Belehrade, ktorá bola 25. septembra 1921.

V ten deň vладыka Juraj ešte navštívil monastier Tvrdoš, kde bola slúžená panychída na hrobe nedávno zosnulého vладыku Atanasija Jevtiča, ktorý Slovensko navštívil niekoľkokrát. Z tohto monastiera sme cestovali do Podgorice (Čierna Hora), kde bol vладыka Juraj, spoločne s ďalšími predstaviteľmi miestnych pravoslávnych cirkví a väčšinou archijerejev Srbskej pravoslávnej cirkvi, na čele s Jeho Svätosťou patriar-

chom srbským Porfýriom, účastný na intronizácii nového čiernohorského metropolitu Joanikija II. V predvečer tejto udalosti sme mali možnosť pomodliť sa na hrobe „nášho Avvu a učiteľa“ vладыka Amfilochija, ktorý si získal srdcia našich veriacich nielen svojou ústretovosťou a láskou voči nám v ťažkých časoch našej miestnej Cirkvi, ale aj svojou obetavou účasťou na liturgickom a sviatostnom živote našej eparchie.

Nasledujúci deň po intronizácii vладыka Juraj navštívil známy monastier Ostrog, kde slúžil sv. Liturgiu v jaskyni pri ostatkoch svätého divotvorcu biskupa Vasilija Ostrožského, s prosbou za pokoj a mier v našej miestnej Cirkvi. Nasledovala cesta do mesta Požarevac (Srbsko), kde miestny vладыka Ignatije, biskup braničevský, daroval michalovsko-košickej eparchii veľkú časť ostatkov sv. veľkomučeníka kniežaťa Lazara Srbského. Potom vладыka Juraj navštívil neďaleký monastier Tumane, kde nasledujúci deň bola slúžená sv. Liturgia spolu s bratstvom monastiera a množstvom pútnikov z celého Srbska. Odtiaľ pokračovala cesta do mesta Valjevo, kde bolo stretnutie s nedávno intronizovaným vладыkom Ischijom, biskupom valjevským, ktorý je v našej miestnej Cirkvi taktiež dobre známy. Večer bola vo valjevskej katedrále slúžená panychída na hrobe nedávno zosnulého valjevského biskupa vладыka Milutina, priateľa našej eparchie.

Nasledujúce ráno bola v monastieri Lelič slúžená sv. Liturgia za účasti oboch biskupov a bratstva monastiera. V tomto chráme sú uložené ostatky sv. Nikolaja Velimiroviča (nazývaného aj srbský Zlatoušty), ktorý nepochybne patrí medzi najväčšie osobnosti srbského pravoslávnia 20. storočia. Michalovsko-košická eparchia získala časť z týchto svätých ostatkov. Celé putovanie zavŕšila osobná návšteva u Jeho Svätosti srbského patriarchu Porfýria v Belehrade, kde vладыkovia rozprávali o súčasnej situácii v našich miestnych cirkvách, ako aj o ďalšej vzájomnej spolupráci. Vďaka Pánu Bohu za možnosť opäť sa stretnúť, po dlhej dobe, so spolubratmi s ktorými, už roky „žijeme pospolu“.

Prot. Peter Bzik

Chrámový sviatok v Zemplínskej Širokej

Dňa 12. septembra 2021 sa uskutočnila slávnostná sv. Liturgia v Pravoslávnej cirkevnej obci v Zemplínskej Širokej pri príležitosti chrámového sviatku Narodenia Presvätej Bohorodičky.

Sv. Liturgiu spolu s miestnym duchovným o. Marekom Gubíkom slúžili o. Nikodím Tomko, duchovný správca PCO v Nižnej Rybnici a Koňuši

a o. Nikifor Miloš Surma, duchovný správca PCO v Bežovciach a Blatných Remetach, ktorý sa k veriaciom prihovril so sviatočným slovom. Sv. Liturgie sa zúčastnil aj rodák zo Zemplínskej Širokej, o. Miroslav Humenský, duchovný správca PCO vo Vranove n. Topľou a správca tunajšej gréckokatolíckej farnosti Ľuboš Koval' spolu so svojimi veriacimi.

Na záver sv. Liturgie sa k veriaciom prihovril o. Nikodím, ktorý poďakoval Bohu a o. Markovi spolu s rebrinskými veriacimi za pozvanie do svojej bývalej cirkevnej obce, kde pred vyše desiatimi rokmi pôsobil, za možnosť stretnúť sa, spolu sa modliť a zaprial im hojnosť Božej milosti do ďalších chvíľ života.

Chrámový sviatok bol ukončený pomazaním veriacich posväteným olejom a chodom okolo chrámu s čítaním Evanjelíí.

o. Nikodím Tomko

Chrámový sviatok v Hažine

Dňa 12. septembra 2021 sme oslávili chrámový sviatok Narodenia Presvätej Bohorodičky v pravoslávnom chráme v Hažine. Je to pekný chrám a má aj pekný ikonostas. Sv. Liturgiu slúžil prot. ThDr. Štefan Horkaj a miestny duchovný prot. Mgr. Ladislav Fedor. Vždy sa radi stretávame počas chrámových sviatkov na bohoslužbách a radi sa aj porozprávame a potešíme sa z toho, že sme sa mohli opäť stretnúť.

Prot. Štefan Horkaj v kázni povedal: **“Ak prosíme Boha o niečo vo svojich modlitbách, máme to prosiť tak, ako to naučil Isus Christos apoštolov v modlitbe Otče náš: “daj nám chlieb každodenný”, nielen mne, ale všetkým nám. Daj nám všetkým, nielen mne samotnému, ale všetkým nám. Vtedy bude ľudstvo šťastné na svete, ak budeme všetci sýti, nielen ja, ale všetci. Nemohol by byť človek šťastný na tomto svete, ak by vedel, že na svete sú ľudia kdesi hladní a nemajú čo jesť a on sám je sýty a má dostatok jedla, ba aj prebytok. Všetko o čo budeme**

prosiť Boha, aby nám dal, či požehnal, takto máme prosiť, aby to slúžilo na slávu Boha a všetkým nám."

Miestny duchovný prot. Mgr. Ladislav Fedor na konci poďakoval všetkým za účasť na spoločných modlitbách, kde sme nielen ďakovali Pánu Bohu a Bohorodičke za požehnanie, čo sme dostali, ale sme aj prosili v modlitbách o pomoc v našich problémoch a nesení svojich krížov, aby nás Boh a Bohorodička ochraňovali pred každou chorobou.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

Posvätenie pastoračno-vzdelávacieho centra sv. Stanislava Nasadila

Pán Boh je Veľký a Dobrý! Opäť prejavil svoju veľkosť a dobrotu aj v prípade veriacich našej Pravoslávnej cirkevnej obce v Košiciach. Po mnohých pokusoch a modlitebnom nasadení vybudovať alebo zriadiť pastoračné centrum, ktoré by slúžilo všetkým našim veriacim, a to nielen žijúcim v Košiciach, sa podarilo posvätiť toto centrum

19.09.2021 pri príležitosti 1100. výročia mučeníckej smrti sv. Ľudmily v centre mesta na Hlavnej 69. Možno by stalo za zmienku, ako sme k týmto priestorom prišli. Nie tak dávno sa stretol, Božou prozreteľnosťou, náš vladyka Juraj s otcom Ambrózom Martinom Štrbákom, jediným aktívnym opátom premonštrátov na Slovensku. Opäť sa mimo iných vecí pýtal, čo by naša pravoslávna cirkev v meste potrebovala. Vladyka Juraj povedal, že nejaké priestory pre pastoračné centrum. Opäť Ambróz konštatoval: „Máte ich!“ A už ich máme! Týmto sa chceme poďakovať Bohu za požehnanie, opátovi Ambrózovi Martinovi za poskytnutie priestorov v centre nášho mesta, a všetkým veriacim a sponzorom, ktorí sa podieľali na dôstojnom zveladení nášho nového pastoračného centra. Pozývame všetkých na spoločné stretnutia, ktoré sa budú konať každú nedeľu o 16:00 hod. Tešíme sa na vás.

Duchovní katedrálneho chrámu v Košiciach

Správy zo Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v Českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte

Chrámový sviatok „Voskresenija slovuščeho“ v Daniilovej slobode

Predstaviteľ Pravoslávnej Cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte, archimandrita Serafim (Šemjatovský), prijal pozvanie na chrámový sviatok Voskresenija slovuščeho v Daniilovej slobode. Spolu s ním slúžilo duchovenstvo Oddelenia zahraničných vzťahov Moskovského Patriarchátu i predstavený chrámu prot. Igor Jakimčuk.

Konferencia vo Volgograde

Vo Volgograde bola v septembri tohto roku organizovaná konferencia k 800. výročiu narodenia svätého Alexandra Nevského spojená s výstavou ROSFOTO: **„Alexander Nevský 800 rokov spolu s Ruskom.“** Na podujatiach bol účastný aj predstaviteľ Pravoslávnej Cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte archimandrita Serafim (Šemjatovský).

Konferencia v chráme Christa Spasiteľa

V dňoch 16. – 17. septembra sa v Sergijevskej sale katedrálneho chrámu Christa Spasiteľa v Moskve konala konferencia s názvom **„Svetové Pravoslávie: Prvenstvo i sobornosť vo svetle pravoslávnej viero-uky.“** Konferencii predsedal Jeho svätosť Kirill, patriarcha moskovský i celej Rusi. Na podujatí bol prítomný i predstaviteľ našej Cirkvi v Moskve.

Panychída na Podvorí Americkej Pravoslávnej Cirkvi

11. septembra 2021 predstaviteľ Pravoslávnej Cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte, archimandrita Serafim (Šemjatovský) spolu s predstaviteľom Americkej Pravoslávnej Cirkvi pri Moskovskom patriarcháte prot. Daniilom Andrejukom, predstaviteľmi Zahraničného oddelenia Moskovského Patriarchátu, za účasti veľvyslanca USA v

Ruskej federácii, slúžili panychídu za všetkých, ktorí zahynuli počas teroristického útoku 11. septembra v New Yorku.

Deň pamiatky svjaščenomučeníka Gorazda, arcibiskupa Bohémskeho i Moravsko-sliezskeho

4. septembra 2021 na sviatok svjaščenomučeníka Gorazda archimandrita Serafim (Šemjatovský) viedol sv. Liturgiu, počas ktorej si miestne duchovenstvo i veriaci pripomenuli pamiatku svätého Gorazda.

Konferencia v Suzdali

Dňa 10. augusta 2021 sa v Suzdali konala konferencia venovaná **800. výročiu narodenia svätého kniežaťa Alexandra Nevského**. Okrem iných sa na konferencii zúčastnil i tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej Cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri patriarchovi moskovskom a celej Rusi, jeronach Alexander (Haluška), ktorý vystúpil s príspevkom „**Katedrálny chrám svätého Alexandra Nevského v Prešove – symbol rusko – slovenskej duchovnej jednoty**“

Jeromonach Alexander (Haluška)
tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej Cirkvi
v českých krajinách a na Slovensku v Moskve

Blahoželanie ku kňazskému jubileu

Dňa 6. októbra 2021 uplynie **20 rokov od chirotonie za kňaza o. Jána Zozuláka**. O. Ján bol v roku 2001 vysvätený za kňaza dnes už zosnulým vladykom Nikolajom, arcibiskupom prešovským a celého Slovenska, v chráme svätého Alexandra Nevského v Prešove. Od 1. februára 2002 bol ustanovený za duchovného v Pravoslávnej

nej cirkevnej obci v Bardejove. Svoju duchovenskú službu vykonával v chráme svätého Serafíma Sarovského, kde spolu s otcom Jánom Lakatom slúžil Bohu a ľuďom 11 rokov. Od 15. júna 2013 je o. Ján duchovným správcom cirkevných obcí v Topolčanoch, Prievidzi a Bojniciach. Sväté bohoslužby pravidelne vykonáva v kaplnke, ktorá je zasvätená svätým Arsénijovi Kappadockému a Paisijovi Svätohorskému.

O. Ján sa dlhé roky venuje prekladateľskej činnosti a preložil veľa kníh z gréckeho do slovenského jazyka, napríklad Život starca Paisija Svätohorského 1. a 2. diel, Život svätého Arsénija Kappadockého, Detský paterik, Zo záhrady Bohorodičky a ďalšie. Napísal mnohé knihy, napríklad Nikolaj Velimirovič, Nový Zlatoústý alebo veľmi úspešnú knihu Dotyk neba – potulky po Atose, v ktorej opisuje svoje putovanie po Svätej Hore Atos, návštevu monastierov a rozhovory s veľkými starcami, akými boli svätý Paisij Svätohorský, Efrém Arizonský a mnohí ďalší.

Drahý otec Ján, v mene všetkých veriach cirkevných obcí v Topolčanoch, Prievidzi a Bojniciach by sme Vám chceli zablahoželať k Vášmu 20. výročiu kňazskej vysviacky a poďakovať za Vaše rady, modlitby, besedy, duchovné stretnutia i púte, popriať Vám veľa zdravia, Božieho požehnania a duchovných síl v osobnom aj pracovnom živote, aby ste s Božou pomocou napísali, ale aj preložili z gréckeho do slovenského jazyka ešte veľa kníh. Nech Vás Pán Boh, Presvätá Bohorodička a všetci svätí ochraňujú a pomáhajú pri Vašej bohumilej práci.

Na mnohaja i blahaja lita, o. Ján!

Veriaci z Topolčian, Prievidze a Bojníc

Životné jubileum

Dňa **15. októbra 2021** sa krásneho Bohom požehnaného životného jubilea **70 rokov** dožíva náš brat v Christu **Ing. Milan Mňahončák**, rodák z Nižnej Jedľovej.

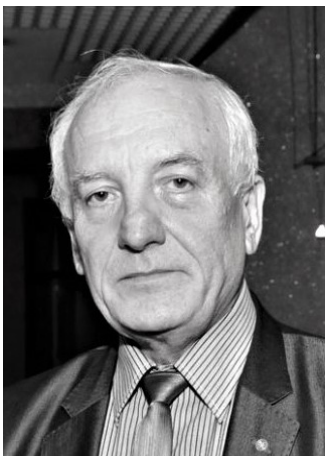
Brat Milan patrí k aktívnym dobrodincom, ktorý finančne pomohol pri výstavbe a zveľadovaní pravoslávnych chrámov. Okrem cirkevnej obce v Humennom jeho finančná pomoc je neustále citelná aj pri výstavbe alebo rekonštrukcii iných pravoslávnych chrámov a objektov na Slovensku. Za jeho dobročinnosť mu už zosnulý vладыka Nikolaj udelil cirkevné vyznamenanie - Rád sv. Cyrila a Metoda. Okrem toho bol za pomoc pre jednotlivé cirkevné obce eparchiálnymi biskupmi Prešovskej pravoslávnej eparchie vyznamenaný 6 cirkevnými ďakovnými hramotami.

Drahý jubilant, dovoľte nám do ďalších rokov Vášho života popriať Vám hojnosť Božej blahodate, veľa duchovných a telesných síl, lásky a pokoja, spokojnosť v kruhu najbližších a pevnú a neochvejnú vieru v nášho Hospodina Isusa Christa.

Na mnohaja i blahaja lita!
Duchovný správca a veriaci PCO v Humennom

ŽIVOTNÉ JUBILEUM

Dňa 15. októbra sa dožíva náš brat **Ing. Milan Mňahončák**, rodák z obce Nižná Jedľová požehnaného životného jubilea **70 rokov** svojho života.

Drahý oslávenec, dovoľte nám, aby sme Vám aj touto cestou zablahožehali k Vášmu sviatku. Aj keď dlhé roky bývate v Humennom, nezabúdajte na svoju rodnú obec, ktorú radi navštevujete a podporujete nás svojimi štedrými darmi. V čase budovania chrámu ste nám prispeli finančnými prostriedkami, pomocou ktorých sme dokončili výstavbu chrámu, kaplnky. Ochoťne nám pomáhate a zveľadujete interiér nášho chrámu. Veľmi si vážime Vašu iniciatívu pri výstavbe domu smútku, ktorý ste vybudovali pre potreby našej obce.

Nezabúdame na Vás v našich modlitbách za zdravie celej Vašej rodiny a veríme, že Vaša obeta bude odmenená u milostivého Boha na nebesiach. Za všetko, čo ste vykonali pre našu cirkevnú obec, Vám úprimne ďakujeme a veríme, že i naďalej budete pracovať pre blaho našej Pravoslávnej cirkvi a cirkevnej obce v Nižnej Jedľovej. Budte aj naďalej tým človekom, ktorý nesie v sebe lásku, pretože je to najväčším darom človeka.

Milý brat v Christu Milan! Prajeme Vám do ďalších rokov všetko najlepšie, veľa Božej milosti, veľa duchovného a telesného zdravia, lásky a rodinnej pohody, aby ste ďalšie roky prežili v pokoji a radosi.

Na mnohaja i blahaja lita!
Duchovný správca prot. Peter Bačovčin a veriaci PCO Nižná Jedľová

BRATSTVO PRAVOSLÁVNEJ MLÁDEŽE
NA SLOVENSKU - SYNDESMOS
POZÝVA NA

**VALNÉ
ZHROMAŽDENIE**

KEDY?

17.novembra 2021 o 9:00

V prípade nepriaznivej
epidemiologickej
situácie
sa valné zhromaždenie
uskutoční online
formou.

Bližšie informácie budú
zaslané mailom
registrovaným
účastníkom.

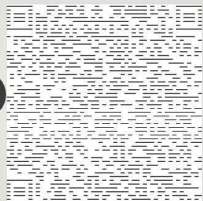
KDE?
Pravoslávny kňazský
seminár
(Plzenská 2835/7 Prešov)

!Uzávierka prihlasovania 10.11.2021!

**Prihlásenie cez registračný
formulár alebo na tel.čísle**

0902 223 105

(Anastázia Tarbajová - viceprezidentka)

Pokrov Presvätej Bohorodičky (-SHB-)	3
Pokrov Presvätej Bohorodičky (Protodiakon Ján Husár)	5
Viera Kanaánskej ženy (Jerej Ivo Ozimanič)	9
Slovo k 18. nedeli po Päťdesiatnici - O zázračnom rybolove a povolani prvých apoštolov (-SHB-)	10
Zo života a myšlienok svätého Jozefa Hesychastu (VI.) (ThDr. Pavol Kochan, PhD.)	12
Svätý apoštolom rovný Naum, presbyter Ochridský (Jerej Peter Dobrik)	14
Medzi Nebom a Zemou (III.) (Jerej Ján Pilko)	15
Pokánie (II.) (Igumen Nikon Vorobjov)	18
Nehreš, aby ťa nepostihlo niečo horšie (Prot. Marek Ignacik)	21
Zo života prešovskej eparchie	23
Zo života michalovsko-košickej eparchie	30
Zo Zastupiteľstva	37
Blahoželanie	39
Pozvánka	41

ÖZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÖMR PC sú blahoželania a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spolplatené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zázajdy, tábory a pod.) sú spolplatené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

Pravoslávny chrám Nanebovstúpenia Isusa Christa v Slovinkách

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

ЗАПОВІТ
св. Кирилла
і Мефодія

10
21

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Ročník LXVII/2021
ISSN 0139-9012

**S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského,
metropolitu českých krajín a Slovenska**

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835

E-mail: ocam@orthodox.sk

Web: www.orthodox.sk,
www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyl Kuzmyk
Jazyková úprava: PhDr. Larisa Kuzmyková
Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € +
poštovné 6,- €**, polročný príspevok pre
jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**

Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**

BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:

Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi
Bayerova 8, 080 01 Prešov

Tel. č.: 051/7724 736

E-mail: mrpc@orthodox.sk

Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.

Číslo indexu: EV 173/08.